

د چرسو، افیونو او نورو نشائی خیزونو حکم

ترتیب

المؤرخ المیرزا الشیرازی
حفظتہ اللہ تعالیٰ

۱۰۰

جمع و ترتیب
ابو خالد لائق احمد غزنوی

مکتبہ بیرون گنج پینسور
منگل مارکیٹ بیرون گنج پینسور

فهرست

صفحه	مضمون
۷ سريزه
۱۴ دَ چرسو او دَ افیونو او دَ نورو نشائی خیزونو حکم
۱۹ دَ قرآن کریم نه دلائل
۲۷ دَ سنت نه دلائل
۳۲ د صحابه کرامو او تابعینو آثار
۳۴ اعتباری (عقلی) دلیل
۳۶ د علماء کرامو اقوال
۵۱ دَ افیونو تجارت
 دَ افیونو او نورو نشه راوستونکو خیزونو استعمال
۵۱ او کاروبار او تجارت کول حرام دی
۵۱ اول دلیل د قرآن نه
۵۲ دویم دلیل
۵۲ دریم دلیل
۵۳ خلورم دلیل
۵۴ پنځم دلیل
۶۱ په دوائی کښ افیون استعمالول
۶۱ افیون او نور نشائی مواد په دوائی کښ استعمالول

سريزه

ان الحمد لله نحمد ونستعينه ونستغفره ونعوذ بالله من شرور انفسنا
ومن سيئات اعمالنا من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادي
له واشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له واشهد ان محمدا عبده
ورسوله.

اما بعد:

اسلام يو كامل او جامع دين دے چه په دے كښه هېڅ كے
نشته، ترقيامته پورے چه څه مسئله او حادثه راپېښېږي
نو د هغه جواب په دے دين كښه موجود دے۔
د اسلام د كاملت او جامعيت شهادت خپله قرآن كريم

كښه بيان شويدے الله رب العالمين فرمائي:

﴿اليوم اكملت لكم دينكم﴾

(نن ورځ ما تاسو دپاره ستاسو دين پوره كړو)۔

اوس په دے دين كښه هېڅ قسم زيادت ته ضرورت
نشته۔

بل ځائے الله رب العزت د قرآن كريم په باره كښه فرمائي:

﴿تبيانا لكل شئ﴾

د دوائی په طور د حرامو استعمالولو په باره کښه د	
د علماء کرامو اقوال.....	۶۳
د چرسو، آفيونو او نورو نشائي څيزونو ضرورته.....	۸۶
سگريټ، چيلم او نسوارو حکم.....	۹۲
د سگريټ، چيلم او نسوارو شرعی حکم.....	۱۰۱
سگريټ، نسوار او چيلم اخستل خرڅول حرام دی.....	۱۰۶
په دے حقله د علماء نظر.....	۱۰۸
د جواز د قائلينو دلائل.....	۱۱۱
د جواز ورکونکو خلقو د بعضه شبهاتو جوابونه.....	۱۲۲
د آفيونو او نورو نشه راوستونکو څيزونو په روپو	
کښه د زکوٰة ورکولو حکم.....	۱۲۹
آيا په حرام مال حج کيږي؟.....	۱۳۳

ترجمه: دا کتاب دهرشی بیانونکے دے۔

نو ددے یو آیت نه معلومه شوه چه رسول الله ﷺ دوفات کیدو نه روسته په دین کنبه هیخ قسم زیادت او نقصان نشی راتلے۔

اوددے دویم آیت نه معلومه شوه چه داسه مسئله نشته چه الله رب العالمین دوحی په ذریعه نه وی بیان کړے، برابره خبره ده که هغه وحی جلی (د قرآن په صورت کنبه) وی یا وحی خفی (د حدیث په صورت کنبه) وی ولے چه دا شرح او تفسیر دے دقرآن کریم دپاره۔

او دا مسئله کله په قرآن حدیث کنبه صراحة ذکر وی، او کله دیوے قاعدے لاندے راخی۔

د قرآن کریم اکثر مسائل کلی اود قاعدے په شکل وی او په دے کنبه فائده دا وی چه انسان ته چه په یوه مسئله د قاعدے او کلیه په شکل کنبه ذکر شی نوزر او په اسانتیا سره ورباندے پوهیږی او دے کنبه اختصار هم وی، رسول الله ﷺ ته الله رب العزت جوامع الکلم ورکړی وو، چه یوه خبره به ئے اوکړه نو ډیر مسائل به دهغه لاندے راتلل۔

ددے ډیر مثالونه دی، لیکن دلته یو خو د فائده پوره کولو دپاره ذکر کولے شی :

۱ - مثال: حدیث کنبه راخی :

ان رسول الله ﷺ نهی عن کل ذی ناب من السباع.

(رسول الله ﷺ د هر داپرو والا حیوان خوړلو نه منع فرمائیلے)۔

نو په دے کنبه سپے، شرمخ، زمړمے، پړانگ، گیدر، اونور ټول درنده گان داخل شو۔

۲ - مثال: رسول الله ﷺ فرمائیلی دی :

کل بدعة ضلالة

یعنے: هر بدعت گمراهی ده۔

بل خائے ارشاد دے:

من عمل عملاً ليس عليه امرنا فهو رد۔

یعنے: چا چه یو داسه عمل اوکړو چه زمونږ دطریقه نه خلاف وو نو هغه مردود دے۔

نو په دے یو حدیث باندے په سوونو بدعات رد شول، که هغه په عباداتو مونخ، زکات، روژه، حج کنبه وی، او که په غم، خوشحالی کنبه وی۔

اوس دے یو جاهل دا نه وائی چه دا خبره په قرآن او حدیث کنبه نشته چه زمړمے یا پړانگ وغیره مردار دی۔

دغه شان یو بدعت کوی اودا وائی چه دے نه خو رسول الله ﷺ منع نه ده فرمائیلے، نو ددے جواب دادے چه هر بدعت باندے رسول الله ﷺ رد کړیدم او هغه ئے گمراهی،

ضلالت او مردود گرځولې دے۔

نو اوس چه څه شے دبدعت په تعريف كښه راغې هغه به داسه مردود او ضلالت وي لكه رسول الله ﷺ چه ددے بعينه نوم اخسته وي۔

۳ - مثال : كوم چه زمونږ زير بحث موضوع ده، هغه داچه چرس افيون، بهنگ، سگريټ وغيره نشائی خيزونه حرام دي۔

او دليل ددے دا قول د پيغمبر اسلام ﷺ دے :

كل مسكر خمر (رواه مسلم)

يعنه : هر نشه راوستونكې شے شراب دي۔

بل ځائے ارشاد دے :

كل مسكر حرام، وما اسكر منه الفرق فملا الكف منه حرام۔

(ابوداود (۱۶۳/۲) ترمذی (۹/۲))

(چه ديوخيز شپږ كلو استعمالولو سره نشه راځي، نو

دهغه نه ديو ورغوي په اندازه استعمالول هم حرام دي)۔

نو په دے كښه چرس، بهنگ، چيلم، سگريټ، افيون ټول

نشه آور خيزونه داخل شو۔

بعضه خلق وائي چه : چيلم، سگريټ نشه نه لري،

نو دا خبره سراسر دروغ دي ځكه كه يوكس چه په دے عادت

نه وي او چيلم نه مسلسل يو څو كرته راکاږي نو په ده

باندے سرگرځي، په نظر كښه ئے تغير راځي، قی وړځي، خبرو كښه ئے تغير راځي، او همدے ته نشه وائي، نشه كيدو كښه دا ضروري نه ده چه انسان دے په كښه دا آواز اولگوي چه زه نشه يم۔

نو كله چه يوه مسئله په قرآن او حديث كښه د يوه قاعدے په شكل بيان شومے وي، يا قرآن او حديث كښه په يوه مسئله باندے د قاعدے كليے په شكل رد شومے وي نو بعضه خلق هغه جائز گنري، دين كښه بدعات يانور ناجائز كارونه كوي، او كه څوك په دے رد او كړي چه دا خو خلاف سنت كار كوي، نو دے فوراً وائي چه قرآن او حديث كښه خو دا نشته چه دا فلانے بدعت مه كوي يا دا فلانے كار حرام دے، دارنگ قرآن او حديث ددے كار نه منع نه ده كړے۔

او دا جاهل مركب دے ته نه گوري چه شريعت خو په هر

بدعت باندے رد كړے، نو هر چاچه څه قسم بدعت او كړو

دابه درسول الله ﷺ په ژبه رد وي۔

ددے مسائلو د جمله نه يوه مسئله نن صبا د افيونو،

چرسو، سگريټو او نورو نشه آورو خيزونو ده، چه خلق د

دنیا او روپو پيسو حرص اولالچ راخستې دي، او امتحاناً

نن صبا په دے گندونو كښه روپي پيسه هم ډيرمے دي۔

شيخ ابو محمد امين الله حفظه الله ددے مثال د بنی اسرائیلو دهغه واقعے سره ورکوی چه په کومه ورځ الله رب العزت دوی د کبانو د بنکار نه منع کړی وو نو په هغه ورځ به ئے د اوبو په سر دوی ته کبان ډیر کړل، اودا به په دوی باندے امتحان وو۔

په دے اوسنو خلقو باندے هم دالله رب العزت د طرفه امتحان دے چه دوی ته په هغه څه کنبے روپي پیسے ډیره ملاوړی کوم چه حرام وی، لکه افیون، چرس، پوډر وغیره گندونه شول۔

په دے موضوع باندے شیخنا فقیه العصر ابو محمد امين الله البشاوری حفظه الله یوه فتوی لیکلے چه دهغه نوم دے : [البرهان فی حرمة الافیون والحشيشة والشمة والقات والدخان]۔

ما دهغه رسالے نه په دے رسالے کنبے خلاصه راخستے ده۔ دغه شان په دے موضوع باندے ابو سفیان عمر شریف حفظه الله هم یوه فتوی د اشتهار په شکل کنبے لیکلے ده چه دهغه نه مے هم استفاده کړے ده۔

دغه شان د نورو علماؤ او اطباؤ د اقوالونه استفاده کړے شوم ده - اوپه دے رسالے کنبے مونږ اول دا ثابتہ کړے چه چرس، بهنگ، افیون نشه راوستونکی خیزونه دي

او ددے نه پس د قرآن او حدیث نه دا ثابتہ کړے شویده چه د هر قسمه مسکراتو (نشه آور خيزونو) استعمال منع دے، ددے کرل، اخستل، خرڅول، په دوايانو کنبے استعمالول هرڅه حرام دی۔ او د علماؤ او اطباؤ د اقوالو نه هم ثابتہ شویده دا خیزونه د ضرری کیدو په وجه حرام دی، او بیا ددے تفصیلی ضررونه بنودلے شوی دی۔

ليهلك من هلك عن بينة، ويحي من حي عن بينة.

الله رب العالمين دے ماته اودغه شان ټولو لوستونکو اوریدونکو ته ددے نه فائده اورسوی۔ اودا رسالہ دے الله تعالی زما د طرفه صدقه جاریه او گرځوی۔

* په آخر کنبے زه د خپل گران استاذ ابو سلمان حضرت محمد حفظه الله شکريه اداء کوم چه دا رسالہ ئے په ډیر اخلاص سره په کمپیوټر اولیکله، اوما سره ئے ددے په لیکلو کنبے ډیره مرسته او کړه۔

وصلی الله علی خیر خلقه محمد وعلی آله وصحبه اجمعین

وسبحانک اللهم وبحمدک

اشهد ان لا اله الا انت استغفرک واتوب الیک

وکتبه: ابو خالد لائق احمد الغزنوی

شعبه افتاء: جامعه تعلیم القرآن والسنة

مسجد حمزة بیرون گنج گیت پهبور ټبر پاکستان

بسم الله الرحمن الرحيم

د چرسو، آفيونو او نورو نشائی خيزونو حکم

چرس، افیون او نور نشائی خيزونه د نښه راوستو په وجه حکماً شراب گنرله کيږي، صرف په حد کښه ئه بعضه علماؤ فرق کړيدې، باقی په نورو احکامو کښه ئه هيڅ فرق نشته۔

اوس دا خبره چه افیون او چرس په منشيياتو کښه داخل دی که نه! آیا نښه راوولی او که نه!

نو د افیون او چرسو د خصوصیت نه، او د دې په خوړونکي باندې چه کومو اثرات ظاهرېږي هغه نه دا خبره واضحه ده، چه دا مسکر او نښه راوستونکی خيزونه دی۔

افیونو د مسکر اونشائی کيدلو نه به شاید هيڅ يوعق والا مسلمان هم انکار اونکړي، ليکن بيا هم د فائده کولو دپاره يو څو عبارتونه د علماؤ وگورئ چه په دې حقه

هغوی څه فرمائيلي دی:

۱- مفتی کفايت الله صاحب فرمائی:

افیون، چرس، بهنگ ددې ټولو خيزونو استعمال حرام دې ځکه په دې سره انسان نښه کيږي، اوداپه دې حديث در رسول الله ﷺ کښه داخل دی چه:

نهی رسول الله ﷺ عن کل مسکر ومفتر

يعنه: رسول الله ﷺ دهر نښه راوستونکی او خو مارتيا پيدا کونکی خيز نه منع فرمائيل ده۔۔۔۔۔ بيا فرمائی:

چرس، افیون، بهنگ داخيزونه حرام دی ځکه نښه راوولی، یادنښه آثار اونتايج پيدا کوی۔

(کفاية المفتی ۹/۱۱۴، ۱۳۲)۔

۲- مفتی رشيد احمد صاحب هم په احسن الفتاوی کښه افیونو ته مسکر اونښه پيدا کونکی وئيلي دی (۸/۴۸۴)۔

۳- علامه شامی هم دافیونو د نښه پيدا کولو تصريح کوی فرمائی: ويحرم اکل البنج والحشيش والافیون لانه مفسد للعقل ويصد عن ذکر الله وعن الصلاة.

(بنگ، چرس او افیون خوړل حرام دی ځکه دا عقل او دماغ خرابوی اود الله تعالی د ذکر او مانځه نه بندول کوی)۔
(شامی: ۵/۲۹۵)۔

۴- فتاوی مجمع البرکات کښه دی:

ولا يجوز اكل البنج والحشيش والافیون وذلك كله حرام، لانه

مفسد للعقل الخ كذا في الجوهره.

(بنگ، چرس، افیون خوړل جائز نه دی، بلکه داتول خیزونه حرام دی، ځکه عقل خرابوی).

۵ - علامه عینی ددې حدیث شریف (الخمر ما خامر العقل) په شرح کښه لیکي:

الحدیث شامل للحشيشة ولبن الخشخاش

(عمدة القاری شرح البخاری (۲۱۱/۹) و (۱۸۲/۱۱)).

(دا حدیث افیونو او چرسو ته هم شامل دے).

۶ - مولانا منظور نعمانی لیکي:

ددې حدیث نه دیوې قاعدې په شکل دا معلومه شوه چه دڅه شی د خوراک یا خبناک په وجه چه نشه پیدا کیږي او د مونځ غونته عمل نه انسان غافله کوي، دا په اسلامی شریعت کښه منع دے، دبنگو او نورو بوتو هم دا حکم دے.

(معارف الحدیث ۲۴۶/۶).

۷ - علامه شمس الحق عظیم آبادی فرمائي:

اما الافیون فمفرط فی الاسکار.

یعنی هرچه افیون دی نو دا خو ډیره زیاته نشه راوړي.

(عون المعبود ۳/۳۷۷)

۸ - دغه شان په موارد الظمان لدروس الزمان (۵۰۷/۳)، او

۹ - په سبیل السلام کښه هم دی.

۱۰ - فقه السنه (۳۴۸/۲) کښه دی:

دچرسو او نورو منشیاتو نه زیات مضر اونشه پیدا کونکې خیز افیون دے، اودائے هم فرمائیلي دی:

ان مايزيل العقل من غير الاشربة مثل البنج والحشيش والافيون فانه حرام لانه مسكر.

(هرهغه شے چه عقل ختموی دشرابو نه سیوا لکه بهنگ، چرس او افیون نو دا حرام دی ځکه چه دانشه آور دی). (فقه السنة: ۳۴۴).

۱۱ - فقه اسلامی کښه دی:

او هرهغه شے حرام دے چه عقل زائله کوي لکه بنگ، چرس او افیون شو. (الفقه الاسلامی وادلته: ۱۶۶/۶).

۱۲ - علامه ابن حجر په الزواجر (۲۱۲/۱) کښه لیکي:

چرس، افیون، او بهنگ حرام دی، اوداتول نشه پیدا کوي.

۱۳ - شیخ الاسلام ابن تیمیة لیکي:

چرس دشرابو نه زیات خبیث دی، ځکه داعقل او مزاج دواړه خرابوی (السیاسة الشرعية).

۱۴ - امام ذهبی هم لکه د شیخ الاسلام لیکلي چه

چرس د شرابو نه زیات خبیث دی ځکه دا عقل او مزاج

دواړه خرابوی او شراب او چرس دواړه انسان د الله د ذکر

او مانعہ نہ منع کوی۔ (الکبائر للامام الذہبی ص ۸۶)۔

۱۵ - علامہ ابن القيم فرمائی:

دشرا بو پہ حکم کنبے هر نشه آور خيز داخل دے
اودي کنبے چرس هم داخل دی - (زاد المعاد)۔

۱۶ - ددار العلوم حقانيه مفتی اونگران درجه التخصص
مولانا مفتی غلام قادر صاحب ليکی:

افيون بذات خود مسکر خيز دے۔

(د افیونو تجارت د شریعت په رنړا کنبے: ص ۱۸، ۳۲)۔

۱۷ - مولانا عمر شریف صاحب هم د پوستر په شکل
یوه فتوی ليکله او په هغه کنبے ئے د ډيرو علماؤ اقوال
را جمع کړی چه چرس، بهنگ او افیون نشه آور خيزونه
دی۔

۱۸ - علامه ابن حجر عسقلانی فرمائی:

ان من قال: ان الحشيشة لا تسکر وانما هي مخدرة: مکابر الخ
(فقه السنه: ۲/۳۴۷)۔

هرکله چه دامعلومه شوه چه چرس او افیون نشه
راوستونکو خيزونه دی نواوس په شریعت مطهره کنبے
دمسکراتو اونشه آور خيزونو حکم اوگوری:

د قرآن کریم نه دلائل

۱ - دليل: قال الله تعالى:

﴿وَيَسْئَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ.....﴾ الآية۔

علامه آلوسی ددے آیت په تفسیر کنبے فرمائی:
ان ما اسکر حرام کالخمیر۔

کوم شے چه نشه راوولی هغه دشرا بو په شان حرام دے۔
بیا فرمائی:

وعندی الحق الذی لا ینبغی العدول عنه ان الشراب
المتخذ بما عدی العنب کیف کان وبای اسم کان بحیث
یسکر من لم یتعوده حرام قلیله ککثیره، ویحد شاربہ ویقع
طلاقه ونجاسته غلیظة الخ. (روح المعانی: ۲/۱۱۲، ۱۱۳)۔

(زما په نیز باندے هغه حق چه دهغه نه اوړیدل پکار نه
دی دادے چه دانگورو نه سیوا چه دکومو خيزونو نه
شراب تیار شی، که هغه په هر نوم وی هر خنگه چه وی
خو چه خوک پرے عادت نه وی هغه نشه کوی، ددے لږ هم
د ډيرو په شان حرام دی، اوددے خبنونکی ته به حد ورکولے
شی او طلاق ئے واقع کیږی او نجاست ئے غلیظ دے)

علامه غلام الله خان پنجابی فرمائی:

خمر او شراب نه هر هغه خیز مراد دے چه نشه راوولی او عقل کنبه فتور او سُستیا پیدا کوی، برابره خبره ده که دهر څه نه تیار شومے وی، او برابره خبره که ددے هر نوم کیخودلے شومے وی۔ (جواهر القرآن: ۱/۱۰۱)۔

۲ - دلیل: قال الله تبارك وتعالى:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنِ الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ.....﴾ الآية، مائده: ۹۰۔

امام رازي ددے آیت په تفسیر کنبه داسے لیکي:

واعلم ان من انظر وترك الاعتساف ان هذه الآية نص صريح في ان كل مسكر حرام ثم بين وجهه۔

(خوك چه دے آیت ته دانصاف په نظر سره اوگوری او ضد او تعصب پریدی نو هغه به پوهه شی چه دا آیت صريح نص ددے په دے چه هر نشه پیدا کونکے شے حرام دے)۔

(تفسیر کبير: ۱۲/۸۲۰)

علامه ابن القيم فرمائی:

ان الخمر يدخل فيها كل مسكر مائعاً كان او جامداً، عصيراً او مطبوخاً (زاد المعاد)

(دشرابو په حکم کنبه هر نشه آور خیز داخل دے، برابره خبره ده که هغه نرم وی که کلک، خام وی که پوخ شومے)۔

۳ - دلیل: قال الله تعالى:

﴿ولا تأكلوا أموالكم بينكم بالباطل﴾

(خپل مینځ کنبه دیو بل مالونه په باطلو طریقو سره مه خوری!)
د باطل خوړلو دوه صورته دی:

(۱) - یو داچه د ظلم، غلا، خیانت او غصب په طریقه دچانه مال واخلي او وے خوری۔

(۲) دویم داچه: د چانه مال په داسے طریقه واخلي چه په هغه طریقه مال حاصلول په شریعت کنبه منع وی، لکه چانه مال په قمار (جواری) اخستل، دسودپه ډول، دشرابو خرڅولو په ذریعه یا ددے نه علاوه دنور نشه آور خیزونو په ذریعه باندے۔

۴ - دلیل: قال الله تعالى:

﴿الذی یتبعون الرسول الذی یجدونه مکتوباً عندهم فی التوراة والانجیل یامرهم بالمعروف وینهاهم عن المنکر ویحل لهم الطیبات ویحرم علیهم الخبائث ویضع عنهم اصرهم والاعلال الذی كانت علیهم﴾ الآية۔

(هغه کسان چه درسول اُمی تابعداری کوی چه دوی ئے دځان سره په تورات او انجیل کنبه لیکلے بیامومی، د نیکی، حکم ورته کوی او دبدی نه ئے منع کوی او پاکیزه خیزونه ورله حلالوی او خبیث خیزونو پرے حراموی او ددوی نه بوجونه او هغه طوقونه لرے کوی چه په دوی

باندمه مخکښه پراته وو۔

دې آیت نه معلومه شوه چه داد رسول الله ﷺ صفت
دې چه هر قسم خبیث کار ئه حرام کړېدم۔ او خبیث
هر هغه څه ته وائی چه روغ عقل او پاک فطرت خرابه وی،
اوپه دې کښه هیڅ شک نشته چه داخیزونو دهر ذی عقل
په نیز خبیث دی، تردې چه څوک ددې نشه آور خیزونو کار
کوی اوددې عادت وی هغوی ته هم دابد او خراب خیز
ښکاری، لیکن هغوی دخپل عادت نه مجبوره وی۔

نو مذکوره آیت دلیل دې په حرمت ددې خیزونو باندمه۔

۵ - دلیل : قال الله تعالى :

﴿ یسئلونک ما اذا حل لهم قل احل لهم الطيبات ﴾ الآية

(تپوس کوی دوی ستانه چه څه شه دوی دپاره حلال کړې
شویدم، ورته اووایه! پاکیزه خیزونه ورله حلال شویدی)۔

ددې آیت کریمه دمفهوم نه معلومېږی چه دطیب خیز
نه علاوه دخبیث خیز استعمال جائز نه دې، ځکه انسان
دپاره صرف طیب (پاکیزه) خیز حلال کړې شویدم، اودا
ښکاره خبره ده چه دا نشه آور خیزونه (چرس، افیون،
سگریټ، نسوار، وغیره) په یوه وجه او طریق ه هم طیب
(پاکیزه خیزونه) نه دی۔

۶ - دلیل : قال الله تعالى :

﴿ والذین یؤذون المؤمنین والمؤمنات بغير ما اکتسبوا فقد احتملوا
بهتانا واثماً مبیناً ﴾

(هغه خلق چه مومنانو سرو او مومنانو ښځوته په غیر
ددې چه دوی څه بد کار کړېدم ضرر رسوی نو یقیناً چه
دوی دبهتان اود ښکاره گناه بوج پورته کړو)۔

ددې آیت کریمه دعموم نه دامسئله معلومېږی چه
هر هغه کار چه مومنانو ته ضرر رسوی، حرام دې، اوپه دې
کښه بعضه شیان لکه سگریټ، شمعه انسانانو او ملائکو
دواړو ته ضرر ورکوی، اوزما محترمه روره! که چرې ته په
یوگاډی کښه سور شه اوتاباندمه دسفر تکلیف او سردرد دې
هم وی، اودگنده سگریټ بوئ پتا اولگی نو یقیناً ته به
هغوی ته ښیرم اوکړې، اوته به صرف ددې وجه نه هم
دحرمت فتوی ورکړې، اگرکه تاته نور اضرار بالکل نه وی
معلوم۔

اوحال دادمې چه صحیح حدیث کښه راغلی دی چه رسول
الله ﷺ فرمائیلی دی :

من اذی مسلماً فقد اذانی ومن اذانی فقد اذی الله یوشک
ان یاخذہ رواه الطبرانی فی الاوسط، ورواه الطبریزی فی

المشكاة نحوه عن الترمذی .

(چاچه يو مسلمان ته ضرر ورکړو نو يقيناً چه ده ماته ضرر راکړو او چاچه ماته ضرر راکړو نو يقيناً چه ده الله ته ضرر ورکړو نزدې ده چه الله تعالی دې راوښی).

نو سگریټ اونسوار کونکې الله تعالی اود هغه رسول او مومنانو او ملائکو ته ضرر ورکوی، ځکه حدیث کښې راځی کوم شی چه انسانان تنگوی هغه ملائک هم تنگوی.

۷ - دلیل : قال الله تعالی :

﴿ يَا أَيُّهَا الرِّسَالُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴾

(ای رسولانو! پاک مزیدار خیزونه خوری اونیک عملونه کوی زه ستاسو په علمونو خبرداریم).

او حدیث شریف کښې راغلی :

وان الله امر المؤمنین بما امر به المرسلین (رواه مسلم).

(الله مؤمنانو ته دهغه خیزونو حکم کړې کوم ئې چه پیغمبرانو ته کړیدې). (چه پاک او مزیدار خیزونه خوری).

نودې آیت کریمه کښې الله رب العزت مونږ ته دپاکو خیزونو خوړلو اونیک عمل کولو حکم فرمائیلې دې، اود

مذکوره خیزونه په طیبات (پاکیزه) خیزونو کښې داخل نه دی، بلکه دا اخبث الخبائث دی!

۸ - دلیل : قال الله تعالی :

﴿ وَلَا تَسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴾

(او اسراف مکوی ې شکه الله اسراف کونکی نه خوښوی).

اسراف دیته وئیلې شی :

ان تنفق المال فی غیر مرضاه الله سواء كان قليلاً او كثيراً
(په هغه ځائې کښې مال خرچ کول چه هغه دالله درضا کولو سبب نه وی، برابره خبره که مال کم وی او که زیات).

او الله رب العزت به مونږ سره په ذراتو هم حساب کوی، نو سوچ کول پکاردی چه په دې مسکراتو باندې څومره خرچې کیږی، ددې په کرلو، جوړولو، ددې په انتقال، ددې په اخستلو باندې څومره مصارف راځی، آیا دابه په تذبذیر کښې نه راځی! آیا دابه په اضاعه المال (مال ضائع کولو) کښې نه راځی دکوم نه چه رسول الله ﷺ منع فرمائیلې ده، لکه چه صحیح بخاری وغیره نورو کتابونو کښې ذکر ده چه: انه ﷺ نهی عن اضعاء المال.

(رسول الله ﷺ دمال ضائع کولو نه منع فرمائیلې ده).

۹ - دلیل : قال الله تعالی :

﴿ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴾

(اوځانونه مه وژنئ، ېه شکه چه الله پتاسو باندې ډير زيات رحم کونکې دے)۔

وقال الله تعالى: ﴿ وَلَا تَلْقُوا بآيديكم الى التهلكة ﴾

(او خپل ځانونه دخپله لاسه دهلاکت کنده ته مه غوزوئ!)۔

او دا هر عاقل انسان ته معلومه ده چه ددې خيزونو په استعمال سره بدن ته ښکاره ضرر او تاوان رسيږي، او انسان ددې استعمال په وجه دخپل ځان قاتل جوړيږي او دا حرام کار دے۔

دا ټول آيتونه په اشاره النص سره دليل دے په تحريم ددې خيزونو باندې، او اشاره النص هم حجت دے، لکه دا خبره په اصولو کښې ذکر ده، او عاقل ته اشاره هم کافي ده۔

د سنت نه دليل

د رسول الله ﷺ احاديث په دې باره کښې ډير زيات دي، چه دلته يوڅو حديثونه دنمونې په طور پيش کولې شي:

۱- حديث:

عن ابن عمر قال: قال رسول الله ﷺ: كل مسكر خمر و كل مسكر حرام

(مسلم ۱۶۷/۲) كما في المشكاة (۳۱۷/۲).

ترجمه: ابن عمر نه روايت دے، رسول الله ﷺ او فرمائيل: هر نشه راوستونکې شے شراب دي، او هر نشه راوستونکې شے حرام دے۔

۲- عن جابر قال: قال رسول الله ﷺ: كل مسكر حرام

(مسلم: ۲۶۷/۲)، نسائي (۲۳۳/۲)

(جابر نه روايت دے، رسول الله ﷺ ارشاد فرمائيل دے:

هر نشه راوستونکې شے حرام دے)۔

۳- عن ابن عمر قال: قال رسول الله ﷺ:

كل مسكر حرام، و كل مسكر خمر

(النسائي (۳۲۵/۲)، ابن ابى شيبة (۴۷۰/۵).

(ابن عمرؓ نه روایت دے، رسول الله ﷺ فرمائی: هر نشه را وستونکے خيز حرام دے او هر نشه راستونکے شه شراب دی).

۴ - عن ابن عمر قال: قال رسول الله ﷺ: كل مسكر خمر، و كل خمر حرام (مسلم: ۱۶۸/۲)

(ابن عمرؓ نه روایت دے، رسول الله ﷺ ارشاد فرمائیلے:

هر نشه را وستونکے شه شراب دی، او هر شراب حرام دی.

۵ - عن ابی هريره قال: قال رسول الله ﷺ:

كل مسكر حرام

(النسائی: ۳۲۵/۲) ابن ابی شيبه (۴۷۰/۵)

(ابو هريرهؓ نه روایت دے، رسول الله ﷺ فرمائی:

هر نشه را وستونکے شه حرام دے).

۶ - عن عائشة قالت: قال رسول الله ﷺ: كل مسكر حرام

(مسلم (۱۶۷/۲) النسائی (۳۲۵/۲) ابن ابی شيبه (۴۶۹/۵)

عائشهؓ نه روایت دے، رسول الله ﷺ ارشاد فرمائیلے:

هر نشه آور شه حرام دے).

۷ - عن ابی موسى الاشعري قال: قال رسول الله ﷺ:

كل مسكر حرام

(مسلم (۱۶۷/۲) النسائی (۳۲۵/۲) الطحاوی (۳۵۹/۲)

(ابو موسى اشعريؓ نه روایت دے، رسول الله ﷺ

فرمائیلے: هر نشه پيدا كونکے شه حرام دے).

۸ - عن ام سلمة قالت: نهی رسول الله ﷺ عن كل

مسكر ومفتر (ابو داود (۱۶۳/۲) ابن ابی شيبه (۴۷۰/۵)

البيهقي (۲۶۹/۸) احمد (۳۰۹/۶)

وفي اسناده شهر بن حوشب وهو متكلم

(ام سلمهؓ نه روایت دے رسول الله ﷺ دهر نشه پيدا

كونکي او سستی پيدا كونکي شي نه منع فرمائیلے ده).

۹ - عن عائشة قالت: سمعت رسول الله ﷺ يقول: كل

مسكر حرام، وما اسكر منه الفرق فملاً الكف منه حرام.

(ابو داود (۱۶۳/۲) الترمذی (۹/۲).

(ام المؤمنین عائشهؓ فرمائی: ما رسول الله ﷺ نه واوريدل

چه فرمائیلے: هر نشه آور شه حرام دے، او کوم شه چه دشپرو

کيلو په اندازه استعمالولو سره نشه پيدا کوی نو دهغه نه ديو

ورغوی په اندازه استعمال هم حرام دے).

۱۰ - عن ابن عباس قال: قال رسول الله ﷺ: كل مخمر

خمر و كل مسكر حرام.

(ابو داود (۱۶۲/۲)

ابن عباسؓ نه روایت دے، رسول الله ﷺ فرمائی: هر

خمارونکے (عقل پتونکے) شه شراب دی، او هر نشه پيدا

کونکے شے حرام دے۔

۱۱ - عن ابن عباس قال : قال رسول الله ﷺ :

کل مسکر حرام - (ابو داود: ۱۶۴/۲)

(ابن عباس نه روایت دے چه رسول الله ﷺ ارشاد

اوفرمائیلو : هر نشه آور شے حرام دے)۔

۱۲ - عن عمرو بن شعيب عن ابيه عن جده قال : قال

رسول الله ﷺ : کل مسکر حرام .

(ابن ابی شيبه : ۴۷۰/۵)

(رسول الله ﷺ فرمائی : هر نشه آور شے حرام دے)۔

۱۳ - عن عمر بن الخطاب قال : الخمر ما خامر العقل .

(البخاری : ۸۳۶/۲) النسائی (۳۶۴/۲) ابن ابی شيبه

(۴۷۱/۵) عبد الرزاق (۲۲۳/۹) البيهقي (۲۸۹/۸) .

عمر بن الخطاب رضی الله عنه فرمائی :

شراب هر هغه شی ته وائی چه عقل پتوی (زائله کوی)

۱۴ - عن عمرو بن شعيب عن ابيه عن جده قال : ان رسول

الله ﷺ قال : ما اسکر کثیره فقليله حرام .

(ابو داود (۳۲۶/۲)

(عمرو بن شعيب دخپل نيکه نه در رسول الله ﷺ دارش

مبارك نقل کوی چه : دکوم شی ډیره حصه استعمال

نشه راوولی دهغه کمه حصه استعمالول هم حرام دی)۔

۱۵ - عن ابن عمر قال : قال رسول الله ﷺ : ما اسکر کثیره فقليله حرام .

(مسند اسحق بن راهويه، معجم طبرانی، و کذا عن ابن جبير)

(ابن عمر نه روایت دے رسول الله ﷺ اوفرمائیل : کوم

شے چه ډیر نشه پیدا کوی، دهغه لږ هم حرام دے)۔

د صحابه کرامو^{رض} او تابعينو آثار

۱ - عن عمر بن الخطاب قال: الخمر ما حامر العقل.

(البخاری: ۸۳۶) النسائی (۳۳۴/۲)

عمر بن الخطاب فرمائی:

(شراب هر هغه شی دی چه عقل پتوی)-

۲ - عن ابن عمر قال: كل مسكر خمر، و كل مسكر حرام.

(النسائی: ۳۲۵/۲) عبد الرزاق (۲۲۱/۹)

(ابن عمر فرمائی: هر نشه را وستونکے شی شراب دی او

نشه آور شی حرام دی)-

۳ - عن عائشة الصديقة قالت: كل مسكر حرام.

(ابن ابی شیبه (۴۷۰/۵) البيهقي (۲۹۳/۸).

عائشه صديقه فرمائی: هر نشائی شی حرام دی)-

۴ - عطاء قال: كل مسكر حرام (النسائی: ۳۲۵/۲)-

(عطاء فرمائی: هر نشه را وستونکے شی حرام دی)-

۵ - عن ابن سيرين قال: كل مسكر حرام.

(النسائی: ۳۲۵/۲).

ابن سيرين فرمائی: نشه آور شی حرام دی-

۶ - عن عمر بن عبد العزيز قال: مسكر حرام.

(النسائی: ۳۲۵/۲)

عمر بن عبد العزيز فرمائی: هر نشائی شی حرام دی-

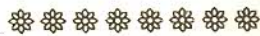
۷ - عن عطاء وطاوس ومجاهد قالوا: قليل ما اسكر كثيره

حرام - (ابن ابی شیبه ۴۷۱/۵).

عطاء، طاوس او مجاهد درې واړه فرمائی: دخه شی چه

په زیات استعمال سره نشه راخی، نودهغې نه کمه اندازه

استعمالول هم حرام دی-

اعتباری (عقلی) دلیل

په حرمت د افیونو، چرسو، اونور نشه آور خيزونو باندې نو ټول مسلمانان (بلکه کفار هم) په دې خبر متفق دی چه ددې مسکراتو او مخدراتو اگرکه څه ناڅه فائده هم شته لیکن ددې چه کوم تاوان دې دهغه په مقابلې کېنې ئې فائده بالکل کمه ده، اودداسې شی په باره کېنې چه فائده ئې کمه او ضرر ئې زیات وی قرآنی اصول دادی چه دهغه نه اجتناب او کړې شی، اودغه لږې فائده لره په مقابلې ددغه عظیم ضرر کېنې هیڅ اعتبار نشته.

د شرابو او جواری د نفع او نقصان په باره کېنې الله فرمائی:

﴿قل فیہما اثم کبیر ومنافع للناس﴾

(په دې کېنې لویه گناه (ډیر ضرر) او لږې فائده دی خلقو دپاره).
ددې په وجه دانسان بدن او صحت ته، دانسانانو معاشرې ته، دهغوی مال ته سخت تاوان رسیږی.

او کوم شی چه دومره تاوانی وی نودټولو عقلاؤ په نیز دهغه نه ځان ساتل واجب وی، دې وجه نه کفار هم ددې قباحت او بیدئ په خپلو کتابونو، مجلاتو، اخبارونو اونورو نشریاتو کېنې وخت په وخت ذکر کوی.

نوکه بالفرض ددې په تحریم باندې آیتونه او حدیثونه هم نه وې نو بیا به هم ددینه ځان ساتل ضروری وې، ځکه عام انسانان ددې په تاوان او ضررونو باندې عالم اوقائل دی. اودین اسلام خو راغلی ددې دپاره دې چه مصالح اوبنیگړې عامې کړی، اوپه کوم خیز کېنې چه فساد اوتاوان وی په معاشره کېنې دهغه مخ نیوی او کړی. او هغه شی مخ ته کړی چه دهغه فائده ډیره وی، او هغه شی روسته کړی چه دهغه فائده کمه اوتاوان ئې ډیر وی. اوپه دې باندې دکلام الله نه دا آیت کریمه دلیل دې:

﴿قل فیہما اثم کبیر ومنافع للناس﴾

(په دې شرابو او جواری کېنې ضررونه ډیر او فائده کمه دی) که صرف دیوشی فائده ته نظر او کړې شی، نوپه شرابو کېنې بیا څه ناڅه فائده شته، دغه شان جواری کېنې هم څه لږه فائده شته، لیکن کله چه ددې تاوان ډیر او فائده کمه ده، الله رب العزت دا حرام او گړځول.

نوددې خیزونو (نسوار، سگریټ، چرس، افیم وغیره) نه دشرنه ډک دی او فائده هم نه لری ځان ساتل په طریقې اولی سره پکار دی، او خپل ځان، اولاد او معاشره ددې قسم آفتونو نه لږې ساتل ضروری دی.

د علماء کرامو اقوال

۱ - درمختار کنبه دی :

ويحرم اكل البنج والحشيش والافيون ، لانه مفسد للعقل ويصد عن ذكر الله وعن الصلاة الخ (شامی : ۳۲۵/۵)۔

(دبنگو، چرسو او افیونو خوراك حرام دے، حُكْمه داعقل خرابوی او انسان دالله تعالی دذکر او مانخه نه بندوی)۔

۲ - مجمع البركات کنبه دی :

ولا يجوز اكل البنج والحشيش والافيون وذلك كله حرام، لانه يفسد العقل كذا في الجوهره۔

(مجموعه الفتاوى ۲/۲۸۸)۔

(دبنگو، چرسو او افیونو خوراك جائز نه دے اوداتبول خيزونه حرام دی، وله چه داعقل خرابوی دغسه په جوهره کنبه هم دی)۔

۳ - علامه شاه عبد العزيز فرمائیلى دی :

والافيون محرم اما لانهم سم يضرر ضرراً بيناً في البدن كما هو مشروح في الطب واما لانه مفتر مخدر وروى احمد في مسنده وابدوداد عن ام سلمة انه صَلَّى نهى عن كل مسكر ومفتر، قال القسطلاني في المواهب : قال العلماء : المفتر

كل مايورث الفتور والخدر في الاطراف، وهذا الحديث ادل دليل على تحريم الحشيش وغيرها من المخدرات فانها ان لم تكن مسكرة كانت مفتره مخدره.

(فتاوى عزيزى ص ۲/۱۲۰، للشاه عبد العزيز الدهلوى)۔

(افيون حرام دی یاخو په دے وجه چه دانبنکاره ضرر بدن ته ورکوی لکه ددے تفصیل په علم طب کنبه راغله دے، اویا په دے وجه چه داپه بدن کنبه سستیا او تخدير پیدا کوی، او امام احمد په خپل مسند کنبه او امام ابوداود (په خپل سنن) کنبه د ام سلمه نه روایت کړيدے چه : رسول الله صَلَّى دهر نشه آور او سستيا پیدا کونکی خيزنه منع فرمائیله ده۔ قسطلانی په (المواهب) کنبه فرمائی :

علماء وئيلي دی چه مفتر هر هغه شی ته وائی چه سستيا او خمار کيدل پیدا کوی په لاسونو او خپو کنبه، اودا حديث په ټولو دليلونو کنبه غت دليل دے په تحريم دبنگو وغيره نشائی خيزونو باندے، وله چه که داخيزونه نشه پیدا هم نه کړی، نو سستيا او خمار کيدل خو خامخاه پیدا کوی)۔

۴ - شيخ عبد القادر الرافي فرمائی :

کم رأيت في تبیین المحارم من باب الخمر والميسير ما

نصه واما الافيون فهو حرام عند محمد قليله و كثيره، وقال في السراج والوهاج : الافيون حرام ولا يقيد حرمة بقول احد وهو الظاهر لانه مضر بالبدن وكل شئ يضر به فهو حرام وكذا يسيء الخلق ويضعف العقل.
(حاشية الشامي ۴۱/۲).

(دتبیین المحارم په باب الخمر والميسير كنبه دا راغلی دی : هر چه افیون دی نو په نیز دامام محمد باندې لږ او ډیر دواړه ئه حرام دی، او په (السراج الوهاج) كنبه وائی : افیون حرام دی او ددې حرمت دچا په خبره باندې نشی مقید كولی، او همدا خبره ښكاره ده، ولې چه دابدن ته ضرر رسوی او هر هغه شے چه بدن ته ضرر رسوی نو هغه حرام وی، دغه شان افیون اخلاق خرابوی او عقل كمزورې كوی).
دامام محمد په نیز چه شے زیاته حصه نشه راوولی دهغه كم هم حرام دی (شامیه : ۲۲۵/۳).

علامه ابن حجر فرمائی :

هر نشه راوستونكې شے حرام دے۔ (۳۸/۱۰)۔

بحر الرائق (۲۴۸/۳) كنبه دی :

السكر في شراب حرام

(نشه په هر مشروب كنبه حرامه ده)۔

۵ - فتاوی دیوبند (۲۱۵/۱۲) كنبه دی :

د شرابو او ښكويو شان حکم دے۔

حافظ ابن حجر فرمائی :

شراب په لغت كنبه دانگورو شیرم ته او په شریعت كنبه هر نشه راوستونكې شې ته شراب وائی۔

(فتح الباری (۳۵/۱۰، ۴۶، ۱۰۰، ۳۸/۱)۔

۶ - فتاوی كاملیه ص (۲۷۰) كنبه دی :

ولا يجوز اكل الحشيشة والافيون وذلك كله حرام۔

(چرس او افیون خوړل جائز نه دی بلکه دتول حرام دی)۔

۷ - الجوهره النيرة (۲۷۰/۲) د العلامة ابو بكر بن الحداد اليميني

كنبه هم دغه شان عبارت دے۔

۸ - شيخ الاسلام ابن تيمية فرمائی :

چرس حرام دی او خوك چه چرس او خبني هغه ته به هم

داسه حد وركوله شې لكه خنگه چه شرابي ته حد وركوله

شې، بلکه داد شرابو نه زيات خبيث دی حكه دا عقل او

مزاج دواړه خرابوی اوسړي كنبه خنثي مشكل كيدل او

ديوث والې پيدا كوی، اودا په هغه خه كنبه لفظاً اومعنى

داخل دی كوم نشه آور خيزونه چه الله اود هغه رسول ﷺ

حرام كړیدی۔

(السياسة الشرعية)

دارنگه شيخ الاسلام په خپله فتاوى (٢٢٢/٣٤) كښه فرمائى: چرس ملعون دى او ددې څښونكې هم ملعون دى او څوك چه دې ته حلال وائى هغه هم ملعون دى.

٩ - علامه ابن القيم هم دخپل استاد په شان داسه فرمائى:

ان الخمر يدخل فيها كل مسكر مائعاً كان او جامداً عصيراً او مطبوخاً.

(دشرابو په حكم كښه هر نشه آور څيز داخل دى برابره خبره ده كه هغه نرم وى او كه كلك، خام وى كه پوخ، او په دې كښه (لقمة الفسق والفجور) يعنى چرس هم داخل دى، اودا ټول په نص درسول الله ﷺ باندې شراب دى، ځكه هغه فرمائى چه هر نشه آور څيز شراب دى).

(اوگوره: فقه السنة: ٣٤٧/٢).

١٠ - استاد سيد سابق په (فقه السنة: ٣٤٧/٢) كښه د شيخ الاسلام ابن تيمية او علامه ابن القيم د حوالو ذكر كولو نه روسته ليكلې دى:

وماقاله شيخ الاسلام ابن تيمية وتلميذه ابن القيم وغيرهما من العلماء هو الحق يسوق اليه الدليل وتطمئن به النفوس،

واذ قيد تبين ان النصوص من الكتاب والسنة تناول الحشيش فهي تتناول ايضاً الافيون الذى يعنى العلماء انه اكثر ضرراً ويترتب عليه من المفساد مايزيد على مفساد الحشيش كما سبق عن ابن البيطار.

(كومه خبره چه شيخ الاسلام اودهغه شاگرد اونورو علماؤ كړيده همدا هغه حقه خبره چه دليل همدې طرفته راهنمائى كوى، اوزره ورباندې مطمئن كيږي، اولكه څنگه چه نصوص دقرآن اوسنت چرسو ته شامليږي نودغه شان افيونو ته هم شامليږي او علماؤ ويلى دى چه افيون ډير ضررى دى دچرسو نه ، اوپه افيونو كښه دچرسونه زيات مفساد دى، دارنگه دا نصوص هغو ته اونورو څيزونو ته هم شامل دى چه اوس پيدا شويدي، او پخوا نه وو ځكه داهم لكه دانگورو دشرابو غونته داسه دى چه عقل پتوي).

اوبياروسته فرمائى:

(څوك چه ددې نه يو شه هم جائز گنږي، نوداپه الله رب العزت باندې دروغ جوړوي، اوياپه الله باندې هغه څه وائى چه دهغه علم ورته نشته، اومخكښې ذكر شو چه بعضه احناف علماؤ فرمائيلې دى: چه څوك چرسو ته جائز وائى

هغه زنديق او مبتدع دے۔

اوڅوڪ چه چرسو ته جائز وائي په دے باندے زنديق او مبتدع جو پيري نو څوڪ چه دے مخدراتو ته جائز وائي سره ددے نه چه ډير زيات ضرري اوفسادى دى، نو په طريقه اولى باندے به زنديق او مبتدع جو پيري، اوشريعت به داضرري څيز څنگه جائز كړى، سره ددے نه چه ددے ضرر دتول اُمت په اخلاقو، صحت، مال، افرادو اواجتماع باندے دے، اوشريعت مطهره ددے دپاره راغله دے چه مصالح ډير كړى اومفاسد ختم كړى۔

دارنگه هغه فرمائى:

كوم څيزونه چه عقل ختموى دشرابو نه بغير لکه چرس او نو مخدرات شو نودا حرام دى ځکه داهم نشه آوردى۔

١١ - صاحب د سبل السلام په شرح د بلوغ المراد كښه

فرمائىلى دى:

انه يحرم كل مسكر من اى شىء، وان لم يكن مشروباً كالحشيشة.

(هرهغه شے چه نشه راولى هغه حرام دے اګرکه هغه دڅښلو نه وي لکه چرس شو)۔

١٢ - امام ذهبى په خپل كتاب الكبائر ص (٨٦) كښه

فرمائى:

فصل: والحشيشة المصنوعة من ورق القنب حرام كالخمر يحد شاربها كما يحد شارب الخمر وهي اخبث من الخمر.

(چرس هم لکه د شرابو غونته حرام دى، او ددے څښونكى ته به حد ورکولے شى څنگه چه د شرابو څښونكى ته حد ورکولے شى، بلکه چرس د شرابو نه هم زيات خبيث دى، ځکه عقل اومزاج دواړه خرابوى، اود سپرى نه خنى مشكل جوړوى اونورے خرابيانے په بدن كښه پيدا كوى، اوشراب او چرس دواړه انسان لره دالله تعالى د ذكر او مانځه نه منع كوى، اوکومو بعمضو متاخرينو علماؤ چه ددے په حد كښه توقف كړے هغه مرجوح قول دے)۔

شيخ الاسلام ابن تيمية بعينه همدا خبره كړيده، لکه مخكښه مونږ دهغه قول ذكر كړو۔

١٣ - ابن الحجر الهيثمى په خپل كتاب الزواجر ص (٢١٢/١) كښه فرمائلى دى:

(يوسلو اويامه (١٧٠) گناه: چرس او افيون او بهنگ خوړل، اودا ټول څيزونه نشه راولى، اومرا د په نشه سره دلته عقل پتول دى او دا نه دى مراد چه مستى راولى

حُكْمُهُ داقسم نشه هغه نشه آور خيزونه راوولی چه هغه نرم
(وی)۔

اوکله چه داپته اولگیده چه داتول نشه پیدا کونکی دی
نو ددے استعمال داسے گناه کبیره اوفسق دے څنگه چه د
شراب څنبل گناه کبیره اوفسق دے، اوکوم وعیدونه چه
دشراب خور په باره کنبه راغلی دی هغه وعیدونه ددے
نورو نشه آور خيزونو په باره کنبه هم دی حُکْمُهُ چه ټول په
غلت کنبه سره شریک دی۔

(اوگوره: فتاویٰ الدین الخالص (۳۸۸/۲) للشیخ ابی
محمد امین الله حفظه الله)۔

۱۴ - الشیخ عبد المجید مفتی الدیار المصریه فرمائی:
ولا یشک شاک ولا یرتاب مرتاب ان تعاطی هذه المواد حرام۔
(په دے خبره کنبه به هیڅوڅو شک اوتردد اونکړی چه
ددے (نشه آور) موادو استعمال حرام دے)۔

(اوگوره: فقه السنه)۔

۱۵ - دکتور یوسف القرضاوی په خپل کتاب: الحلال
والحرام ص (۷۵) کنبه فرمائی:

د شرابو د جملے نه دا مواد مخدره هم دی: چرس،
کوبائین، افیون اوداسه نور۔ اوبیا روسته یوه قاعده ذکر

کوی چه هرښه انسان ته ضرر ورکوی نو دهغه خوراک
څنباک حرام دے، لکه رقم طراز دے:

فان المسلم ليس ملك نفسه وانما هو ملك دينه وامته وقال
لان الله تعالى قال: ولا تقتلوا انفسكم، ملخصاً۔

يعني: مسلمان به ضرری څيز حُكْمُهُ نه استعمالوی چه
دے دخپل ځان مالك او واكدار نه دے بلكه دے دخپل دين
او اُمت مملوك دے، او بل حُكْمُهُ چه الله تعالى فرمائيلى دى
:خپل ځانونه دبتاهي كندے ته مه غورزوي!

۱۶ - دكتور وهبة الزحيلي فرمائی:

اوهر هغه شے حرام دے چه عقل زائله کوی لکه چرس،
بهنگ او افیون حُكْمُهُ دے کنبه ضرر پروت دے او حديث
کنبه راځي: لا ضرر ولا ضرار في الاسلام، وقال ايضاً: لا
ضرار في الاسلام. انظر الارواء۔

يعني: په اسلام کنبه نه خپل ځان ته ضرر ورکول شته
اونه بل ته ضرر ورکول شته۔

(الفقه الاسلامي وادلته: ۱۶۶/۶)۔

۱۷ - حكيم محمد طارق چغتائي په خپل كتاب سنت
نبوي اور جديد ساينس (۲۵۳/۱) کنبه فرمائی:

اسلام کنبه ټول نشه آور څيزونه شراب، افیون، چرس،

بهنگ وغيره حرام گرځول شویدی برابر خبره ده که دهغه مقدار ډيروی او که کم يوشانته حکم لری۔

١٨ - الملخص الفقهي (٤٦١/٢) کښی صالح بن فوزان بن عبد الله فرمائی:

ولا يحل من الاطعمة ما فيه مضرة كالسم والخمر والحشيشة والدخان التبغ لقوله تعالى: (ولا تلقوا بايدكم الى التهلكة، فالآية الكريمة تدل على تحريم اكل او شرب كل ما فيه مضرة مع ادلة اخرى تدل على تحريم الاطعمة والاشربة الضارة للعقول والابدان.

(هغه خوراک، څښاک چه په هغه کښی ضرر وی لکه زهر، شراب، چرس، چيلم، سگریټ وغيره حرام دی ځکه الله تعالی فرمائی: ځان په زوره هلاکوی مه! دا آیت کریمه او ددی په شان نور دلا تل دلیل دی په دی چه دهرهغه شی خوراک، څښاک حرام دی چه انسان ته ضرر ورکوی، عقل او بدن خرابوی)۔

١٩ - فتاوی هیئة كبار العلماء (٧٤٨/٢) کښی دی:

التدخين وشرب التبغ على ای كيفية حرام لان ذلك من الخبائث.

(سگریټ نوشی او چيلم څښل په هره طریقه چه وی

حرام دی، ځکه چه داپه خبائثو کښی شمار دی)۔
دغه شان فرمائی:

شرب السجار والشيشة حرام لما في ذلك ضرر وقد قال النبي ﷺ: لا ضرر ولا ضرار، ولانهما من الخبائث وقد قال الله تعالى: ويحرم عليهم الخبائث.

٢٠ - علامه علی طنطاوی په خپله فتاوی ص (١١٧) کښی فرمائی:

وقد اجمع الناس من مسلمين وغير مسلمين ممن له علم وله خبرة على ان الدخان مؤكد ضرره معدوم نفعه وان من المصلحة منعه ومحاربهته۔

(مسلمان دی که غیر مسلم چه علم او تجربه والا وی دهغوی په دی خبره اتفاق دی چه په سگریټ نوشی کښی ضرر جوخت دی او فائده ئی نشته، او مصلحت په دی کښی دی چه په دی باندی پابندی اولگولے شی او ددی په خلاف جنگ اوشی)۔

٢١ - دکتور دانیال ایچ کرس، چه په امریکه کښی داعصابی بیماریانو متخصص دی په خپل کتاب:

(الدخينة في نظر الطبيب) کښی چه (الزهرة) عربی ته ترجمه کړی لیکي:

ان دخان التبغ يحتوى على مالا يقل عن تسعة عشر نوعاً من السموم وان كلاً منها له مفعول قتال (ص: ۳۲)۔

۲۲ - دار العلوم اکوړه خټک نه هم ددې دحرمت فتوی شائع شوی چه دهغه نوم دې: دافيونو تجارت دشریعت په رنړا کبې۔

تنبیه: دعلماؤ اقوال په دې وجه پیش کړې شو چه خوځ دې خيزونه ته جائز وائی هغه عام طور سره دعلماؤ اقوال پیش کوی، که نه وی نو مونږ ته دالله اودهغه درسول ﷺ دقول په موجودگي کبې دهیچا دقول او عمل ضرورت نشته، اونه دهغه درسول ﷺ د خبرې په مقابل کبې دچا خبره معتبره ده۔

هوتے ہوئے مصطفیٰ کی گفتار مت دیکھ کسی کا قول وکردار اودا اختلاف ددې خبرې دلیل نه دې چه گنې دا مختلف فيه مسئلہ ده، او دواړو جانبینو باندې به ملامتیا نه وی، ولے که چرې صرف دچا اختلاف کول دلیل دجواز او نه جواز شی نو بیا دا کومه یوه قطعی مسئلہ ده چه په هغې کبې اختلاف نشته، اختلاف خو خلقو دالله په باره کبې هم کړیدې، درسول الله ﷺ په باره کبې هم، دقرآن کریم په باره کبې هم، دقیامت په باره کبې هم، نو بیا په کارده

چه دې کبې خوځ اختلاف کوی بقول شما هغه هم قابل ملامتیا نه وی! کما لا یخفی علی من له عقل وهدایه ولیس له غوايه !!

ددې آیتونو او حدیثونو او آثارو او اقوالو دعلماؤ نه معلومه شوه چه شراب هر نشه راوستونکی شی ته وئیلے شی، اودا دجمهورو فقهاء او محدثینو اتفاقی خبره ده۔

امام شافعی، امام مالک، امام احمد بن حنبل او جمهور محدثین شراب عام گنړی، دغه شان اهل لغتو علماؤ لکه صاحب قاموس وغیره هم عموم ته ترجیح ورکوی۔
(اوگوره فتح القدير (۲۳/۹) البحر الرائق (۲۱۷/۸) تقریرات الرافعی (۳۱۳/۲)۔

په احناف علماؤ کبې هم دامام محمد په نیز شراب هر نشه راوستونکی شی ته وئیلے شی، فقهای احناف هم د امام محمد په قول فتوی ورکوی، لکه علامه شامی دلسو کتابونو حواله لیکی او فرمائی:

والفتوی فی زماننا بقول محمد رحمه الله.

(زمونږ په زمانه کبې فتوی په قول دامام محمد ده)۔

(شامی: ۳۲۳/۵)۔

مولانا عبدالحی صاحب په خپله فتاوی کبې د خزانه

المفتين، مجمع البركات، مجمع البحرين، تبیین الحقائق، فتاویٰ بزازیه، خلاصه الفتاویٰ، شرح الوقایه، نہایه، عنایه، الوقعات او نورو کتابونو حوالو ذکر کولو نه پس فرمائی: چه داتول علماء وائی چه فتویٰ دامام محمد په قول ده۔
(مجموعه الفتاویٰ: ۲/۲۳۲)۔

او دا حدیث: الخمر ما خامر العقل، او: کل مسکر خمر، اوددے په شان نور حدیثونه ئے مؤید دی۔

دارالعلوم حقانیه نه یوه فتویٰ شائع شومے هغه کبښه هم دی چه په مسکراتو کبښه فتویٰ دامام محمد په قول ده (ص: ۳۱)۔

په دے وجه ټول قسمونه دنشه آورو خيزونو لکه چرس، افیون وغیره دشریعت په رنړا کبښه دشرابو په شان حرام دی، او کوم احکام چه دشرابو دی همدغه احکام دافیونو او چرسو هم دی۔

د افیونو تجارت

دافیونو او نورو نشه راوستونکو خيزونو

استعمال او کارو بار او تجارت کول حرام دی

ټولو مسلمانانو ته معلومه ده چه نشه نشه راوستونکی خيزونه په معاشره کبښه دے شماره جرمونو او بد اخلاقو سبب دے، نو ځکه دشریعت په نظر کبښه ددے خرڅول او ددے کارو بار کول حرام دی، دے دپاره چه د معاشرے نه دا گند بلاء ختمے شی اوددے قسم گناهونو قلع او قمع اوشی، او ددے په تحریم باندے قرآن، سنت، داهل علمو او اهل طب اقوال او عقل ټول واضح دلائل دی۔

(۱) - اول دليل : د قرآن کریم نه

قال الله تبارك وتعالى :

﴿ولا تعاونوا على الاثم والعدوان﴾ - [مائده: ۷]۔

(دگناه اوزیاتی په کار کبښه دیوبل سره تعاون مه کوئ)

نوهرکله چه چرس، افیون اونور نشه آور خيزونه حرام

شو، نوددے کرکیله، خرخول، اخستل او تجارت کول تول حرام دی، ځکه چه دے تولو صورتونو کنبه په گناه باندے مدد او تعاون کول راځي، چه په مذکوره نصِ قطعی سره حرام دے۔

(۴) - دویم دلیل :

قال الله تعالى :

﴿ولا تأکلوا اموالکم بینکم بالباطل﴾ الآية .

(خپل مینځ کنبه خپل مالونه په باطله طریقه مه خورئ) په باطله طریقه د مال خورلو دوه صورته دی :

۱ - دظلم، غلا، خیانت او غصب په طریقه دچانه مال واخستلے شی، او هغه استعمال کرے شی۔

۲ - دچانه مال په داسه طریقه واخستلے شی چه هغه شرعاً منع وی، لکه چانه مال په جواری اخستل، دسود په طریقه اخستل، دشرابو خرخولو په ذریعه یا ددے نه علاوه دنورونشه آورو خیزونو په ذریعه باندے مال حاصلول شو، نو په دے دویم صورت باندے مال اخستل هم حرام دی اگرکه دهغه بل کس رضای۔

(۳) - دلیل :

رسول الله ﷺ ارشاد فرمائیلے دے :

ان الله اذا حرم على قوم اكل شيء حرم عليهم ثمنه .

(مسند احمد (۱/۲۴۷) ابو داود (۲/۱۳۷))

(بیشکه الله تعالی چه کله په یو قوم باندے دیو شی خوراک حرام کړي، نو په هغوی باندے دهغه (حرام شی) قیمت (روپي، پیسه) هم حراموی)۔

په یو بل روایت کنبه داسه دی :

ان الذی حرم شربها، حرم بیعها .

(مسلم، موطا امام مالک، نسائی ۲/۲۳۰، مسند احمد ۱/۲۴۴)۔

(هغه ذات چه ددے څښل ے حرام کړیدی، ددے اخستل خرخول ے هم حرام کړیدی)۔

۴ - دلیل :

وعن انس رضی الله عنه قال : لعن رسول الله ﷺ فی الخمر عشرة : عاصرها ومعتصرها وشاربها وحاملها والمحمولة اليه وساقیها وبائعها واکل ثمنها والمشتري لها .

(رسول الله ﷺ د شرابو په حقله لسو کسانو باندے لعنت وئیلے دے : دهغه په جوړونکي، دهغه په نچوړونکي، دهغه په څښونکي، دهغه په وړونکي، چاله وړل کيږي، دهغه په څښوونکي، دهغه په خرخونکي، دهغه په روپو خوړونکي، دهغه په خرخونکياو چا دپاره

چه داخرخولے شی په هغه باندے لعنت فرمائیلے دے۔

۵ - دلیل :

عن ابن عباس رضی اللہ عنہما ان رسول اللہ ﷺ قال :
ان من حبس العنب ایام القطاف حتی یبیعه لمن یتخذہ
خمرأً فقد تقحم فی النار.

(ابن عباس روایت کوی، رسول اللہ ﷺ ارشاد فرمائیلے :
کوم سرے چه دانگورو د شوکولو په وخت هغه په دے
غرض ذخیره کړی چه داپه شراب جوړونکی باندے ورخرخ
کړی، نوییشکه دا سرے په اور کنبے داخل شو)۔

نوددے حدیث نه په طور د اشاره النص سره دا معلومه
شوه چه دچرسو او افیونو کرکیله ددے غرض دپاره حرام
ده، سره ددے نه چه انگور په خپل ذات کنبے یو حلال
نعمت دے، نو کوکنار کرل به څنگه جائز شی، چه ددے
اصل ذات مردار او حرام دے !!

۶ - وعن جابر قال قال رسول الله ﷺ :

ان الله حرم بيع الخمر والميتة والخنزير والاصنام.

(بخاری : ۲۹۸/۱)۔

(جابر روایت کوی، رسول اللہ ﷺ ارشاد فرمائیلے :

بیشکه الله تعالی شراب، مرداره، خنزیز، اوبتان اخستل

اوخرخول ټول حرام کړیدی)۔

امام نووی ددے حدیث په شرح کنبے لیکلی دی :

قال القاضي : تضمن هذه الاحاديث ان مالا يحل الله
الانتفاع لا جوز بیعه وانه لا يحل اكل ثمنه.
(شرح النووی : ۲۳/۲)۔

(قاضی فرمائی : په دے درے احادیثو کنبے (کوم چه ده
ذکر کړیدی) دا مضمون راغله دے چه دکوم شی نه فائده
اخستل الله تعالی حلال کړی نه وی دهغه خرخول او
دهغه پیسے خوړل جائز نه دی)۔

تفسیر قرطبی (۱۶۷/۶) کنبے دی :

وفيه دليل على تحريم بيع العذرات وسائر النجاسات، وما
لايحل اكله.

(په دے کنبے دلیل دے په دے خبره چه دگندگی اود نور
نجاستو، دغه شان دهغه څه چه حلال نه وی خرخول
اخستل جائز نه دی)۔

علامه شامی لیکلی دی :

د نشه آور خيزونو تجارت حرام دے، او په دے باره کنبے
فتوی دامام محمد په قول ده (شامیه : ۳۲۳/۵)۔

دامام محمد په نیز دټولو نشه پیدا کونکو خيزونو

تجارت حرام او منع دے اود ټولو فقهاؤ فتوی دامام محمد په قول ده۔ (مجموعه الفتاوى: ۲/۲۳۲)۔

علامه عبد الحی لکهنوی لیکلی دی چه دخشخاشو ددانو نه افیون ویستل او خرخول حرام دی۔ (مجموعه الفتاوى: ۲/۲۵۶)۔

بل خائے لیکلی: دافیونو تجارت نه دے جائز۔ (مجموعه الفتاوى) ۲/۲۳۲)۔

د دار العلوم دیوبند مفتی محمود حسین دیو سوال په جواب کنبه لیکلی دی: دافیونو تجارت مکروه تحریمی دے۔ (اوگوره: فتاوی محمودیه (۱۳/۳۵۳)۔

استاذ سید سابق صاحب فرمائی:

ان زراعة الحشيش والافيون لاستخراج المادة المخدرة والا
تجار فيها حرام بلاشك.

(فقه السنة: ۲/۳۴۹)۔

(بیشکه چه دچرسو او افیونو کرکیله ددے لپاره چه مواد مخدیره ترینه جوړ کړی حرام دی، اوددے تجارت کول هم بلاشکه حرام دے)۔

اوهمدا خبره مفتی الديرار المصریه الشيخ عبد المجید سلیم هم کړے ده۔

(اوگوره: فقه السنة (۲/۳۴۹)۔

علامه عبد الرحمن الجزيری لیکلی:

دعلماء کرامو په دے مسئله کنبه اتفاق دے چه چرس او خشخاش کرل حرام دی حکه ددینه نشه راوستونکی خيزونه تيارولے شی۔

(اوگوره: الفقه على المذاهب الاربعة (۵/۴۰)۔

دغه شان دچرسو او افیونو نه علاوه نور نشه آورو خيزونو تجارت هم حرام دے، اودا اگرکه په ظاهره ددے خيزونو تجارت دے لیکن داپه اصل کنبه دانسانانو دارواحو، اود اخلاقو خرابولو تجارت دے۔

(الفقه على المذاهب الاربعة: ۵/۴۰)۔

فتاوی حقانیه (۶/۴۳۵) کنبه ئے دافیونو کرل او اخستل خرخول ناجائز گنړلی۔ (دافیون کرلو حکم) په عنوان سره لیکلی:

سوال: افیون کرل دشریعت په نقطه نظر سره څه حکم لری؟

جواب: افیون یو داسه شے دے چه دهغه نه په دے زمانه کنبه خطرناک او مهلك ترین نشه آور خيز یعنې هیروین جوړولے شی چه دهغه نه پوره دنیا تباھی او بربادی کنبه

گيره ده، اوددې مضر محض کيدو باندې اقوام عالم متفق دی۔

ددې وجه نه ددې په کرلو، ددې دخرخولو او اخستلو په جواز باندې څه خاص دلائل نه ملاويږي بلکه عام اقوال ددې دحرمت تائيد کونکي دي، بيا هم که چرې دافيون استعمال ددوائی پورې محدود وي يا دافيونو تخم (خشخاش) حاصلول مقصود وي نو دضرورت مطابق په محدود انداز کې ددې ذکرلو گنجائش پيدا کيږي، مگر په معاشره کې ددې نيت ډير کم پيدا کيږي۔

زه وائم: روسته ذکر کيږي چه آيا دپته ضرورت شته که نه!

مفتي عزيز الرحمن صاحب ديو سوال په جواب کې ليکي:

په گاډي اوموتېر کې افیون اوږل او په هغه مزدوري اخستل جائز نه دی۔ (عزيز الفتاوى: ۶۶۷/۱)۔

ددارالعلوم حقانيه نه هم يوه فتوى دافيونو په موضوع باندې شائع شوه اوپه هغه کې ددې دا ثابته کړې چه دافيونو کرل، ددې اخستل خرخول ټول حرام دی۔

(اوگوره دافيونو تجارت دشریعت په رنړا کې ص (۷)۔

فتاوی حقانيه (۴۵/۶) کې دې:

افیون، چرس، بهنگ، هروئين دنشه راوستلو په وجه حرام دی لهذا دحرام شی قیمت اوپه گناه باندې دمدد کولو په وجه ددې د اخستلو خرخولو نه ځان ساتل پکاردی، ځکه ددې خيزونو نه دانسان دين اودنيا برباديږي۔

دغه شان په (۴۳۶/۶) کې ديو سوال په جواب کې دې بهنگ چونکه دنشه راوستونکو خيزونو دجمله نه دې، نوددې وجه نه ددې خرخول، ددې اخستل، دغه شان ددې کرل شرعاً ناجائز دی۔

فتاوی کاملیه ص (۲۰۷) کې الشیخ محمد کامل بن مصطفى الطرابلسی فرمائی:

اتفق مشائخنا ومشائخ الشافعی علی تحريم الحشيش وافتوا باحراقه وامر بتاديب بائعه والتشديد علی آكله، فهو زنديق مبتدع.

(زمونږ اود مشائخ شافعیو په دې خبره اتفاق دې چه چرس حرام دی، اوپه دې چه دوی فتوی ورکړې په سزولو دهغه اوپه دې چه څوک دې لره خرخوی نو هغه له دې ادب ورکړې شی، اودوی ددې په خوړونکي باندې دسختیې اظهار کړیدې، چه دازندیق اوبدعتی دې)۔

فتاویٰ ثنائیه (۴۰۳/۲) کنبه علامه ابو الوفاء ثناء الله امرتسری رحمہ الله (اہل حدیث عالم) دیو سوال پہ جواب کنبه لیکلی دی :

تنباکو چونکہ مکروه ہے، اس کی بیج کا بھی یہی حکم ہے۔

(تنباکو چونکہ مکروه دے، نو ددے دخترخولو ہم داشان حکم دے)۔

روستو (۴۰۴/۲) کنبه لیکلی :

حقے کو مکروه بھی کہا گیا ہے اور حرام بھی بلکہ مباح بھی مگر ترجیح حرمت کو معلوم ہوتی ہے۔ (حقے) (چیلیم) تہ مکروه، حرام، بلکہ مباح ہم وئیلے شویدی مگر راجحہ دادہ چہ حرامہ دہ)۔

فتاویٰ ہیئہ کبار العلماء (۷۳۱/۲) کنبه دی :

فی حکم القات والدخان : ولا يجوز بيعها ولا شرائها ولا التجارة فيها و ثمنها حرام وسحت .

یعنے : ددے اخستل او خرخول جائز نہ دی او نہ پکنبه نجارت کول جائز دی، او ددے پیٹے حرام او قبیحے دی۔

افیون پہ دوائی کن استعمالول

افیون او نور نشہ آور مواد د دوائی

پہ طور استعمالول ہم نہ دی جائز

پہ دے خبرہ دلائل دادی :

۱- عن ابی الدرداء قال : قال رسول الله ﷺ : ان الله انزل الدواء وانزل له الدواء، وجعل لكل داء دواء، ولا تداووا بحرام. (رواه ابو داود (۳۸۵/۲) وكذا في المشكاة)۔

(ابو الدراءؓ نہ روایت دے، رسول الله ﷺ ارشاد فرمائیلے دے : الله رب العزت بیماری ہم پیدا کریدہ او دھغے دپارہ ئے دوائی ہم پیدا کریدہ، او هغه دهرے بیماری دپارہ دوائی مقرر کریدہ، نو تاسو پہ حرامو باندے دوائی مه کوی)۔

(وسندہ حسن، انظر الصحیحة : ۱۷۵/۴)۔

۲- وعن ابی هريره رضی الله عنہ قال : نهی رسول الله ﷺ عن الدواء الخبيث.

(رواه الترمذی وابن ماجه)۔

(ابو هريرهؓ نہ روایت دے چہ رسول الله ﷺ منع فرمائیلے

ده دخبيشه (حرامه) دوائی کولو نه)-

۳- وعن ام سلمة رضی الله عنها عن النبی ﷺ قال :
ان الله لم يجعل الشفاء فيما حرم عليكم.

(اخرجه البيهقي وصححه ابن حبان ، كذا في بلوغ المرام،
وانظر المصنف لابن ابي شيبة (۲۳/۷)-

(ام سلمه رضی الله عنها نه روایت دے چه رسول الله ﷺ
ارشاد فرمائیله دے : الله تعالى تاسو دپاره په حرامو خيزونو
کښه شفاء نه ده اچوله)-

۴- وعن ابن مسعود رضی الله عنه قال :

ان الله لم يجعل شفاءكم فيما حرم عليكم.

(ابن مسعود فرمائی : الله تعالى چه پتاسو کوم شے حرام
کړيدم په هغه کښه ئه تاسو دپاره شفاء نه ده اچوله)-

دده مذکورہ حدیثونو نه صفا معلومه شوه چه د حرامو
خيزونو استعمال نه د دوائی دپاره جائز دے اونه د بل څه
دپاره !!

حرامو خيزونه د دوائی په طور

استعمالولو بارة کښه د علماؤ اقوال

۱- علامه سيوطی دده حدیثونو لاندې ليکي :
وهذا حرام-

يعنه : په حرامو اونشه آورو خيزونو باندې دوائی کول
حرام دی- (ابوداود (۲۸۵/۲)-

۲- علامه ابن نجيم فرمائی :

وان المحرم شرعاً لا يجوز الانتفاع به للتداوى كالخمر.
(البحر الرائق (۱۷۲/۶)-

يعنه : کوم خيز چه شرعاً حرام وی هغه ددوائی په طور
استعمالول هم حرام دی لکه شراب-

۳- علامه شامی ليکي :

ان المذهب انه لا يجوز التداوى بالمحرم.
(شامی : ۳۲۰/۵).

(زمونږ مذهب دادې چه په حرامو باندې دوائی کول جائز
نه دی)-

۴- علامه عبد الحی لکهنوی ليکي :

په افیونو دوائی کول جائز نه دی۔

(مجموعه الفتاوی (٢٠٥/١٠)۔)

٥ - صاحب هدايه فرمائی:

والاستشفاء بالمحرم حرام. وهكذا في البحر

يعني: په حرام خيزونه بطور دوائی استعمالول حرام دی۔

٦ - په المغنی (٣٢٦/١٠) کښه دی:

لايباح شرب الخمر للتداوى.

يعني: ددوائی په طور شراب استعمالول حرام دی۔

اوبيا روسته حديث ذکر کوی:

عن مخارق ان النبي ﷺ دخل على ام سلمة وقد نبذت نبينا

في جره فخرج والنبيد يهدر فقال: ما هذا فقالت: فلانه

اشتكت بطنها فنقعت لها فدفعه برجله فكسره وقال: ان الله

لم يجعل فيما حرم عليكم شفاء.

دده حاصل معنه داده چه: په حرامو کښه الله تعالی شفا

نه ده اچوله۔

٧ - علامه مبارکفوري په تحفه الاحوذی (١٦٠/٣)

کښه فرمائی: په حرامو باندې دوائی کول جائز نه دی، نه

عقلاً او نه شرعاً۔

اوبيا فرمائی:

خوك چه دا وائی چه كه دچا يقين وو چه په دې حرامه

دوائی ښه كيږي نو بيا څه خورل جائز دی، نو ددوی خبره

غلطه ده، ځكه دا په يقين سره وئيل چه دې سره به ښه

كيږي دحلاله دوائی په باره كښه هم نشي وئيل كيده!

٨ - علامه ابن القيم فرمائی:

په حرامو تداوی کول عقلاً او شرعاً منع دی، شرعاً

خوځکه منع دی چه حديث کښه راځي، (ولا تداواوا

بحرام) او عقلاً ځکه منع دی چه ددې شي ذات خبيث دې

ځکه الله رب العزت چه مونږ باندې دا شه حرام كړيدې دا

دوچه دخيټ (گندگي) ددې شي نه، ددې وچه نه ئې نه دې

حرام كړې چه الله مونږ ته يوه سزا راكوي لكه بني

اسرائيلو باندې چه به يو شه دعقوبت دوچه نه حراميدلو

﴿فبظلم من الذين هادوا حرمنا عليهم طيبات احلت لهم﴾

نو په دې باندې دوائی کول نه دي پکار، اودا اگرکه

دبیماری اثر ختموی لیکن دې سره سره غت مرضونه پیدا

کوی دوچه دخيټ او پليتي نه۔

(اوگوره: زاد المعاد للعلامة ابن القيم: (١٤١/٤)۔)

زه وايم: ددې مثال دادې چه بعضه حكيمان دا په دوائی

كښه دقوت باه دپاره استعمالوي نو دپته يو څه وقت فائده

ورکوی لیکن روسته ډیر ضررونه او نقصانونه راولی لکه سرعت انزال، نسیان اوداسه نور شو۔ دغه شان بعضه حکیمان ئے داسهال دپاره هم استعمالوی۔

۹ - حکیم محمد طارق چغتائی په سنت نبوی او جدید سائنس کښه لیکي: په حرامو خیزونو کښه شفا نشته۔ اویا روسته لیکي:

نن ول په دویانو کښه شفا نشته، ځکه دادویان په یورپ اومغربی ممالکو کښه جوړیږي اولته راځي، په هغو دویانو کښه دننه داسه حرام خیزونه موجود وی چه الله تعالی په نیز په هغه کښه شفا نشته، بلکه وعید او عذاب دے۔

په یوه بله موقعه باندې لیکي:

دحرامو حیواناتو په غوښه، شرابو، وینه، نشه آور خیزونو اوز هر بله دویانو کښه شفا نشته۔

بیا روسته واقعات راوړي چه مخکښه ډاکترانو بعضه حرام خیزونه په دویانو کښه استعمالول لیکن دجدید سائنس په ذریعه معلومه شوه چه دا حرام خیزونه دفائدې په ځائے تاوان ډیر لری، نو ځکه اوس ډاکترانو بعضه حرام خیزونه چه مخکښه به ئے په دویانو کښه استعمالول،

پربښودل۔

(اوگوره: سنت نبوی اوجدید سائنس (۳۹۶/۱)۔

۱۰ - فتاوی الاسلامیه کښه چه دهغه حاصل دادے:

په حرامو باندې دوائی کول جائز نه دی اوحرام دی اودلیل په دے باندې حدیث دابن مسعود رضی الله عنه دے چه رسول الله ﷺ ارشاد فرمائیله دے:

ان الله لم يجعل شفاءكم فيما حرم عليكم.

(الله رب العزت ستاسه شفا په حرامو کښه نه ده ایښه)۔

رواه البخاری معلقاً وقد وصله الطبرانی باسناد رجاله رجال الصحیح، وابو یعلی واحمد وابن حبان ورجال ابی یعلی ثقات عن ام سلمة، فتاوی اسلامیه (۲/۲۱۰) لابن باز وعبد الرزاق العفیفی وغیرهما).

دغه شان فتاوی اسلامیه کښه دی (۱۶۵/۲):

ولا يجوز التداوی بالمحرمات لثبوت الادلة الشرعية الدالة على التحريم.

(کوم خیزونه چه حرام دی هغه ددوائی دپاره استعمالول جائز نه دی، ځکه چه ددے په تحریم باندې دلائل شرعیه راغلی دی)۔

دغه شان په (۴/۴۹۹) کښه هم ذکر کړی۔

۱۱ - فتاوی هیئة کبار العلماء (۲/۷۳۲) کښه دی:

يحرم التداوى بشرب الخمر وای شئ مما حرمه الله من الخبائث عند جمهور العلماء.

(د جمهورو علماؤ په نيز په شرابو يا ددے نه سيوا په نور هغه څيزونو سره دوائى کول کوم چه الله حرام کړى دى حرام دى).

بياروسته ليکى:

ومن اباح التداوى من علماء الكوفة فقد قاسه على اباحة اكل الميتة والدم للمضطر وهو مع معارضته للنص ضعيف لانه قياس مع الفارق الخ -

(د کوفې بعضه علماؤ چه په حرامو سره دوائى کولو ته مباح وئيلى دى نو دائے قياس کړيدى په خوراک دمر دارے اووينے باندے دپاره دمجبور شخص خو داقياس سره ددينه چه دنص سره تېکراؤ دے ورسره ضعيف هم دے، ولے چه داقياس مع الفارق دے).

١٢ - فتاوى نذيريه (٤١٤/٣) کنبے مولانا سيد نذير حسين دهلوى رحمه الله فرمائى:

په شرابو باندے دوائى کول جائز نه دى ځکه شراب حرام دى او حرامو کنبے شفا نشته.

دغه شان (٤١٥/٣) کنبے فرمائى:

په حرام اوناپاکو څيزونو لکه شراب وغيره سره دوائى

کول حرام اونا جائز دى، برابره خبره ده که هغه ناپاک شے په خپل حالت پاتے وى يابه دوائى کنبے گډ کړم شوم وى او خپل حالت ئے بدل شوم وى؛ ځکه رسول الله ﷺ په زمانه کنبے هم خلقو دشرابو نه دوائى جوړوله او رسول الله ﷺ منع کړل.

١٣ - امام شوکانى ددے حديث: (انه ليس بدواء ولكن داء) لاندے ليکلى:

فيه تصريح بان الخمر ليست بدواء فيحرم التداوى بها كما يحرم شربها وكذلك سائر الامور النجسة او المحرمة واليه ذهب الجمهور.

(ددے حديث لاندے چه رسول الله ﷺ فرمائى دى: دا دوائى نه ده بلکه بيمارى ده، ليکلى چه: په دے کنبے دا خبره په ډاگه بيان شوه چه شراب دوائى نه شى کيدے، نو داد دوائى بطور استعمالول به داسے حرام وى ځنگه چه ددے څښل حرام دى، اودغه شان حکم د باقى هر هغه څيزونو دے چه نجس يا حرام وى (چه دا بطور دوائى استعمالول حرام دى) او همدا مذهب د جمهورو علماؤ دے).

دغه شان ددے حديث لاندے چه رسول الله ﷺ فرمائى:

(لا تداواوا بالحرام) يعنى په حرامو سره دوائيمکوي، ليکي :
ای لايجوز التداوى بما حرمة الله من النجاسات وغيرها مما
حرمة الله ولو لم يكن نجساً.
(نيل الاوطار : ۹۳/۹).

(هغه خيزونه چه الله تعالى حرام کړيدي برابره خبره ده
که هغه نجس وي اوکه نه وي هغه ددوائی په طور
استعمالول جائز نه دی).

۱۴ - علامه عبد الحی الحنفی فرمائی :

دانه خشخاش کے کھیتی کرنا درست ہے اور اس سے افیون نکالنا اور بیچنا حرام اور افیون
دوائی ملانا اور بچوں کو دینا حرام ہے۔

(مجموعۃ الفتاوی : ۲۶۵/۲)۔

(د خشخاشو د دانه کرل درست دی خو ددے نه افیون
راویستل اور خرخول حرام دی، دغه شان افیون په دوائی
کښه اچول او ماشومانو له ورکول حرام دی)۔

۱۵ - شیخ الاسلام ابن تیمیة داخبره ډیره په تفصیل سره
لیکل په خپله فتاوی (۵۶۰/۲۱) دغه شان په الفتاوی
المصریة لشیخ الاسلام ابن تیمیة ص (۵۰۰) کښه فرمائی :

چه په حرامو خيزونو سره تداوی کول حرام دی، او دلیل
ئ دانیول چه الله رب العزت دا حرام کړی دی اوس چه

خو ک دوائی چه ددے استعمال ددوائی دپاره جائز دے هغه
به دلیل راوړی۔

بیائے سوال رانقل کړے چه دمضطر (مجبوره) کس دپاره
خو دحرامو خيزونو استعمال هم جائز کيږی نو په حرامو
سره تداوی کول په اضطرار او مجبورتیا کښه داخل دی،
لکه یو سرے اوږے وے او مجبوره شی نو هغه له مرداره،
نذر دغیر الله، شراب وغیره هر شے چه وی خوړل جائز دی۔

نو شیخ الاسلام داجواب ورکړے چه صحیح ده چه
داخیزونه دضرورت او اضطرار په وخت کښه استعمالول
جائز دی لیکن دوائی کول خو څه ضروری نه دی لکه
څنگه چه خوراک څښاک کول ضروری دی، اونه په دے
دوائی کښه داضطرار او مجبورتیا څه صورت جوړيږی چه
ددے ډیر وجوه دی :

اول داچه : ډیر مریضان دوائی نه بغیر جوړيږی، په
خلاف دمردارے اونورو حرامو خيزونو خوړلو نه چه داپه
اضطراری حالت کښه خوړلے شی ځکه الله رب العزت
داسه بدن نه دے پیدا کړے چه هغه خوراک ته ضرورت
اونه لری، اوی خوراکه دهغه ژوند تیر شی۔

دویم داچه : په وخت دضرورت کښه خوراک کول واجب

دی چه، دے وچه نه دعلماؤ نه نقل دی که خوڪ دلوگے نه مړکيدو اومرداره وغيره ورته ملاويدله او هغه ئے اونه خوړله اومړشو نودا کس به اور ته داخليږي، اوپل طرفته دوائی کول دسره واجب نه دی

اوکه خوڪ اووائی چه دوائی کول دمرض دپاره واجب دی نودا دستتو درسول الله ﷺ اود سلفو دعمل نه خلاف فتوی ده، ځکه شریعت کنبے ډیر داسے مثالونه شته چه دهغه نه بښکاره معلومیري چه دوائی کول ضروری نه دی۔

مثلاً رسول الله ﷺ ته یوه بښځه راغله چه دمیرگو بیماری ئے لرله، رسول الله ﷺ هغه ته اختیار ورکړو چه صبر کومے اوتادپاره به جنت وی، اوکه زه درله دعا اوغواړم دروغوالی! نو هغه هغه مصیبت اختیار کړو۔

نوکه دمرض علاج کول او هغه لرے کول واجب وے نوبیا هغه ته داخیار ورکولو څه معنی!

دغه شان اهل قباء تبه غوره کړے وه۔

دارنگ ډیرو انبیاء علیهم السلام مصیبت اومرض غوره کړے و او تداوی ئے نه ده کړے، چه یو مثال ئے ایوب علیه السلام دے۔

دغه شان سلفو صالحینو نه هم دانقل دی: مثلاً ابو بکر رضی الله عنه، عمر بن عبد العزیز، ربیع بن خيثم، حسن بصری، ابو درداءؓ اونور ډیر سلفونه نقل دی چه دوی کله بیماران شوی نو علاج ئے ندے کړے بلکه دعالج کولو نه ئے انکار کړے دے۔

نوکه چرے علاج کول او دوائی کول ضروری خيز وے نو بیا خوددوی انکار کول دعالج اودوائی نه غلط کار وے۔

دغه شان شیخ الاسلام ابن تیمیة لیکلی: چه ماته نه دی معلوم چه سلفو علماؤ کنبے چا تداوی واجبه گنرلے وی۔

دریمه وجه: ددے محرمتو استعمالول ددوائی دپاره قیاس کول دی په حالت داضطرار باندے چه دلوگے حالت شو یادیو سړی په مړی کنبے یو څه نختی وی اود شرابو، مردارے نه سیوا بل څه نه ملاویږي نو داتول حرام خيزونه استعمالول هغه دپاره جائز کیږي،

نو دا قیاس کول، قیاس مع الفارق دے، ځکه چه په حالت دلوگه کنبے مرداره خوړلو یا شراب څښلو سره یقینی ثابته ده چه دے سره انسان مرگ نه خلاصیږي، په خلاف دحرامو دوايانو استعمالول چه په دے کنبے یقین لاشه کومے چه غالب گمان هم نشی کیدے چه انسان دے

ورباندمے روغ شی۔

خلورمه وجه : دیو مرض ډیرے دویانے وی نوکه په یو شی کنبه درته شفا ملاؤ نشی نو پکاردی چه بل اختیار کړی، حکه حدیث کنبه دی :

انزل لكل داء دواء الا الموت

یعنی : دمرگ نه سیوا دهره بیماری دپاره الله تعالی دوائی رالیږله ده، چه انسان ته په هغه شفا حاصلیږی۔

او دا نشی کیدمے چه په حرامه دوائی کنبه دمے شفا وی، حکه رسول الله ﷺ چه صادق او مصدوق دمے هغه فرمائی :

ان الله لم يجعل شفاء امتی فیما حرم علیها.

یعنی الله تعالی زما دامت دپاره په هغه خیزونو کنبه شفا نه ده اینبه کوم خیزونه ئه چه په دوی حرام کړیدی۔

زه وایم : ددمے دواړو حدیثونو یوځائے کولو نه معلومه شوه :

۱- چه الله رب العزت دهره بیماری دپاره دوائی رالیږله ده چه انسان ته په هغه سره شفا ملاویږی۔

۲- په حرامو کنبه شفا نشته، لکه دویم حدیث کنبه ذکر شو نو بیا ولے حلال شه نه استعمالوی !

پنځمه وجه دتحریم د علاج په محرما تو باندے :

داده : چه په دمے خیزونو سره اگرکه مونږ ته فائده رسیږی لیکن بیا به هم مونږ دانه استعمالوو اوداپه دوائی کنبه استعمالول حرام وی، حکه مونږ شرعاً منع یو چه دالله رسول ﷺ مونږ ته وئیلی وی چه : (لا تدواوا بحرام) په حرامو خیزونو سره دوائی مکوی۔

(ابو داود : ۳۸۵/۲).

او بل حدیث کنبه ارشاد دمے :

نهی عن الدواء الخبیث (بخاری)۔

یعنی : رسول الله ﷺ دحرامه دوائی نه منع فرمائیله ده۔

نو هر سره دمے سترگے او غړوی اوځان سره دمے فکر او کړی چه آیا زما فتوی خو در رسول الله ﷺ دحکم او حدیث په مقابل کنبه نه ده ! چه :

(۱) رسول الله ﷺ فرمائی چه خبیث او حرام خیزونو باندے دوائی مکوی !

اودے وائی چه دافیونو کرل اودهغه خرڅول او اخستل جائز دی، حکه ددمے نه دویانے جوړیږی !

(۲) رسول الله ﷺ فرمائی چه دمے گنده او حرامو خیزونو

کنبه شفا نشته !

اودے وائی چه : افیون دبعضو مرضونو دپاره دوائی شفا ده !!

دده سماوی وحی سره دادومره ټکراؤ ولے ؟

لېشان په خپل ایمان باندے ویره اوخوف هم پکارده۔

بلکه شیخ الاسلام ابن تیمیة په مجموعة الفتاوى

(۲۷۵/۲۴) کنبے لیکلی : چه څوک دده حرامو څيزونو

نه شفا حاصلوی اودا ددوایانو په طور استعمالوی نو

دلیل دے په دے باندے چه دده په زړه کنبے دننه مرض دے

ځکه که دے درسول الله ﷺ اُمتی وے نو دده شفا به

دے حرامو کنبے نه وے ، ځکه هغه فرمائی : زما دامت شفا

په حرامو کنبے نشته !!

نو اوس چه یوسرے وائی چه دااښم په دوایانو کنبے

استعمالیږی نوځکه اښم کرل، خرڅول، اخستل هرڅا

جائز شو۔

نو بیا درسول الله ﷺ دده احادیثو سره به څه کوو چه

هغه بار بار فرمائیلی دی : (لا تداووا بحرام)

(ان الله لم يجعل شفاءکم فيما حرم علیکم)

(نهی عن الدواء الخبیث)

یعنے : په حرامو ددوائی مکوی !

څیښه دوائی مه استعمالوی !

الله تعالی په حرامو کنبے شفا نه ده اچوله !

اوس بحیثیت مسلمان دده نه ځان ساتل ضروری شو

اودا خبره چه بعضے خلق کوی چه حالت دااضطرار کنبے

دده استعمال ددوائی دپاره جائز دے، ځکه :

الضرورات تبيح المحظورات

(د ضرورت په وجه حرام څيزونه حلالیږی)

جواب : هاؤ ! حرام څيزونه الله رب العزت دااضطرار په

حالت کنبے جائز کړی ، خو اوس اضطرار وائی څه ته ؟

اضطرار دیته وائی چه انسان سخت مجبوره شی اوپل

شے ورته نه ملاویږی اوکه استعمال ئے نه کړی نو دځان

خطرہ وی په کنبے لکه دسختے لوگے اوتندے په حالت کنبے

دشرابو، مردارے اوخنزیزروا کیدل۔

حال داچه داصورت خو دلته نه جوړیږی ځکه دافیونو نه

علاوه نور څيزونه هم شته بل شے دے استعمال کړی،

ضرورت په نورو جلالو طریقو سره هم دفع کیدے شی۔

اوکه څوک وائی چه بل شے نشته دده مرض دعلاج دپاره

سیوا دده نشه آور څيزونو نه نو مونږ ځکه دا حرام شے

استعمالوو، نو دابه دروغ وائی اودا کس به په نص درسول

الله ﷺ دروغ جن وی دوو وجو نه :

۱- داچه : دے وائی دے کنبے شفاء ده ، اور رسول الله ﷺ فرمائی : په حرامو کنبے شفا نشته، اوکه بالفرض ظاهر فوری طور سره څه روغ هم شی نو بیا به هم په دے دوائی کنبے لس چنده تاوان ورسره وی (کما ذکره ابن القيم).

۲- دویم داچه : دے وائی : بل شه ددے مرض د علاج دپاره نشته، نو ځکه دا نشه آور خيز استعمالوو : نو دا دروغ دی ځکه رسول الله ﷺ فرمائیلی دی : دهر مرض علاج الله پیدا کړیدے۔

اوکه دے وائی چه دوائی خو شته خو ماته نه ده معلومه جواب دادے چه ستا عدم علم ددے دلیل نشی کیدے چه ددے استعمال دے جائز کړی ، خاصکر مخکنبے دشیع الاسلام په عبارت کنبے ذکر شو چه په دوائی کولو کنبه دا ضرار صورت هم نه جوړېږی۔

شپږمه وجه : د تحريم د استعمال ددے په دوايانو کنبے :

که بالفرض داخيزونه ديو مرض علاج هم وی نو بیا به هم نه استعمالوی ځکه که استعمال ئے نه کړی انسان بیمار پاتے کيږی اوکه استعمال ئے کړی نو انسان مرتکب دحرامو جوړېږی نو مرض به غوره کوی، حرام به نکړی۔

اودا داسے مثال لری لکه نشره (حل السحر بالسحر) یعنی چه یو سړی باندے جادو شوے وی او دے جادوگر ته ځی اودخپل ځان نه جادو په جادو سره لرے کوی نو داکار منع دے په شریعت کنبے، ځکه که یو طرفته داکس روغیږی نوبل طرفته دے مرتکب دحرامو جوړېږی۔

شیخ ابو محمد امین الله حفظه الله فرمائی :

ددے مثال دادے لکه چه یو سړی وائی زما صحت دے بنه شی اگر که زما ایمان دے خراب او تباہ شی، اوداسے کار کول حرام دی چه دصحت دوجه نه یو انسان خپل ایمان بریادوی، داخو ډیرے خونده انسان دے۔

دغه شان یو بل حدیث کنبے راځی چه یو طبیب صحابی رسول الله ﷺ ته دچیندځه ذکر اوکړو چه دا دوائی دپاره استعمالیږی، نو ددے وژل څنگه دی! رسول الله ﷺ دے منع کړو، چه که ته دوائی ورباندے کومے بیا هم ددے وژل جائز نه دی ځکه داتسبیح وائی۔

(اوگوره : نسائی او مسند احمد وسنده صحیح)۔

نو هرکله چه دچیندځه وژل ددوائی دپاره جائز نه دے حال داچه دچیندځه حرمت دمسکراتو نه ډیر کم دے، نو مسکرات استعمالول به څنگه جائز شی !

د تفصيل دپاره د شيخ الاسلام ابن تيمية فتاوى (۲۱/۵۶۰) دغه شان (۲۴/۲۷۵) ته رجوع او کړئ! چه ډير بنه بيان ئه کړيدى، اودائے په قرآن، حديث او عقل سره ثابتہ کړيده چه په نشه آورو او نورو حرامو خيزونو سره دوائى کول حرام دى۔

بل جواب دادى: چه کوم علماء ددے نشه آور موادو استعمال په دوائى کښه جائز گنړي هغوى ددے دپاره اضطرار شرط وائى چه يو سره دومره ضرورت لري چه که دغه دوائى استعمال نکړي نو مړ کيږي، ليکن نن صبا بغير د اضطرار د حالت نه هم دوايانو کښه استعماليږي لکه دامعلومه خبره ده مثلاً قوت باه دپاره استعماليږي، اسهال دپاره استعماليږي، ليکن که مونږ داوس زمانه حال ته اوگورو نو په سلو (۱۰۰) کښه (۲۰) فيصده دوايانو کښه استعماليږي او (۸۰) فيصده ئه دنشه دپاره خلق استعمالوى، نو آيا دغه (۸۰) فيصده خلق چه گناه کښه اخته دى په دېه کښه اکثر مړه کيږي، ټول نشايان خو خپله هم غرق او پرق دى بلکه ځان سره دخپلو بنځو، بچو ژوند هم تباہ کوى۔

آيا په دېه کښه به هغه څوک نه گناهگار يږي چه دغه

افيون او نور نشه آور خيزونه کړي او مسلمان ورباندې مړکيږي، بے روزگاره کيږي، او خپل ژوند اودخپلو بنځو بچو ژوند ئه تباہ کړو، آيا په دېه تباہ کاري کښه به ورسره هغه څوک شريک نه وي څوک چه افيون کړي اوددېه کاروبار کوى!

جواب به داوى چه ضرور به دوى هم دهغوى سره په دېه تباہي کښه باقاعده شريک وي۔

آيا په دېه کښه خويه تعاون على الاثم والعدوان نه وي!
آيا په شريعت کښه مصالح مرسله نشته؟
آيا شريعت کښه دانشته چه يو شه فى نفسه جائز وي خوچه کله دفساد يا نقصاناتو او گناهونو سبب جوړ شي هغه هم حرام او ناجائز شي، چه اصوليان هغه ته قبيح لغيره وائى؟

آيا شريعت مطهره کښه دا قاعده نشته چه:
دفع المفسدة مقدم على جلب المنفعة

هر سره دېه اوگورى چه افيم فائده ډيره کوى که ضرر؟
آيا شريعت مطهره کښه قانون دسد الذرائع نشته؟
که داهرڅه وي اويقيناً چه شته دېه، نو بيا ولې په دېه باندې عمل نه کيږي!

دغه شان بيا وله لکه دبنی اسرائیلو غونته حيله او بهانه دده دتحليل دپاره جوړوله شی ؟
مخکنې هم ذکرشو اوبيا هم وایم چه :

که بالفرض دده نشه آورو خيزونو په تحريم باندې قرآن اوسنت نه ښکاره دلائل هم نه وې نو بيا به هم دشريعت داصولو او قواعدو، اود شريعت دروح او فطری عقل په وجه دا حرام اونا جائز وې، ځکه ټول انسانان دابد او کرکجن گنړی۔

هغه په دې وجه چه دشريعت داصولو نه دامعلوميری چه دیو شی تاوان ډیر اوفائده ئې کمه ده هغه شی استعمالول په شريعت کښې منع دی۔ اوديته وئیلې شی :
دفع المفسدة مقدم علی جلب المصلحة

دغه شان دشريعت یوه بله قاعده هم ده هغه ته وائی :
(سد الذرائع)

چه یوشې فی نفسه بذات خود مباح وی لیکن کله چه هغه دحرامو، گناهونو او فسادونو ذریعه جوړه شی، هغه هم په شريعت مطهره کښې منع دې۔

په دې خبره کښې تفصیل نه کوو، علماء اصول فقه په دې موضوع ډیر بحثونه کړيدي چه هغه ته رجوع کولې

شی۔

(اوگوره : الوجيز فی اصول الفقه لعبد الکریم زيدان ص (۲۳۶)
تفصيلاً، ارشاد الفحول للعلامة الشوکاني، اصول الفقه للدكتور وهبة الزحيلي، الاحکام للامام ابن حزم وغيره)۔

ټول محدثين اوفقهاء په دې باندې متفق دی: چه دکومو شيانو استعمال په عامو اوقاتو کښې حرام وی، نو دغه شان ددوائی په غرض هم ددې استعمال نه دې جائز برابره خبره ده چه خالص په دې حرامو شيانو دوائی اوشی يا دا حرام شيان دبل څه سره ملاؤ شی اوتداوی پرې اوشی، څه قسم چه وی په دې شيانو علاج کول منع او حرام دی۔

لیکن بعضے علماء په داسې حالت کښې چه چاته سخت مهلك مرض ورپيښ شی اوده نور هر قسمه علاجونه کړې وی اوبيا یو طيب ورته اووائی چه ستا علاج په شرابو کيږی يا بل حرام شې ورته اوبنائی نو په دې صورت کښې په شرابو اونورو حرامو شيانو سره علاج کول مباح گرځولی دی۔

لکه یو مضطر (ډیره مجبوره) کس دخنزیر غوښې خوړلو ته محتاجه شو يا دشرابو په ذریعه هغه شې تیر کړی کوم شې په حلق کښې نښتې ویاود مړکیدو خطر ه وی، په هغه

خپله مرئ (حلق) خلاصول مباح دی، لیکن ددے نه دانه ثابتیږي چه ددے حرام خيزونو نه فائده اخستل جائز دی۔
اونن صبا په عامو دوايانو کښه هم نشه آور خيزونه استعمالیږي سره ددینه چه نه اضطرار شته اونه ضرورت بلکه صرف ددے وجه نه ئے استعمالوی چه دیو مرض علاج ورباندے کوی اود حلال حرام غم ورسره نه وی، اوکوم علماء چه دافيونو اونورو نشه آورو خيزونو نه علاج کول جائز گنږي هغوی یو خو شرطونه لږوی لکه ددے بیان دمفتی محمد شفیع صاحب په دے لاندینی عبارت کښه موجود دے هغه فرمائی:

(۱) حالت اضطراری به وی چه دمرگ خطر به وی، دمعمولی تکلیف او مرض داحکم نه دے۔

(۲) دحرامو نه بغیر به بل څه ده ته نه ملاویږي، یا به ملاویږي خو موثر به نه وی۔

(۳) چه دحرامو خيزونو داستعمال په وجه به دمرگ نه بچاؤ یقینی وی لکه یوسرے ډیر اوږدے وی اومردارے نه یودوه نورئ اوخوری عادتاً انسان دمرگ نه ورباندے خلاصیږي۔

اوکه چرے یودوائی حرامه وی دهغه استعمال مفید

معلومیږي لیکن دهغه نه شفا یقینی نه وی نو دهغه استعمال هم نه دے جائز۔

دغه شان لذت حاصلول به مقصود نه وی اود ضرورت نه زیات به ئے نه استعمالوی۔ (معارف القرآن: ۱/۴۲۵)۔

۱۶: خلیل سهارنپوری صاحب په بذل المجهود (۴/۶) کښه لیکي:

والصحيح من مذهبنا جواز التداوی بجميع النجاسات سوى المسکر، جمعاً بين الحديث.

(زمونږ په مذهب کښه صحیح خبره داده چه په هر قسمه نجس شيانو سره دوائی کول جائز دی، سیوا دنشه آورو خيزونو نه، دپاره ددے چه ټول احاديث سره راجمع شی)۔

نو مجوزین حضرات دے اووائی چه دامسکر دی که نه، چه مسکر شو نوبیا خو حنفی مذهب کښه هم ورباندے تداوی نه ده جائز!

۱۷ - مرقات کښه ملاعلی قاری وائی:

ولا يجوز التداوی بالحرام الا ما خصته السنة من ابوالابن (په حرامو باندے دوائی کول جائز نه دی مگر هغه امتیاز د اوبنانو چه سنت خاص کړیدی)۔

د چرسو، آفيونو

اونور نشه آور خيزونو ضررونه

د دې خيزونو ضررونه خو علماء او اطباء ډير زيات بيان كړي ليكن زه دلته د (مشت نمونه خروار) په طور بعضو ضررونه ذكر كوم، مشهور متل دې:

العاقل تكفيه الاشارة

(هونبيار له اشاره كافي ده)۔

ملاعلى قارى په مرقات (۳/۲) كښه په (باب السواك) كښه فرمائيلي:

افيونو كښه (۷۰) اويوا ضررونه دي، په دې كښه د ټولونه كم او معمولي ضرر دادې چه انسان نه د مرگ په وخت د شهادت كلمه هيريرې (والعياذ بالله)۔

دغه شان نورو علماء د دې (۱۲۰) قسمه ديني اودنيوي ضررونه ليكلي دي، چه هغه دادې:

انها تورث الفكرة الرديئة وتجف الرطوبات الغريزية وتعرض البدن لحدوث الامراض، وتورث النسيان، وتصدع الرأس، وتقطع التسلسل، وتجف المنى، وتورث الموت الفجاءة، واختلال

العقل، وفساده، والدق، والسل، والاستسقاء، وفساد الفكر، ونسيان الذكر، وافشاء السر، وانشاء الشر، وذهاب الحياء، وكثرة المرء، ونقض المودة، وكشف العورة، وعدم الغيرة، واتلاف الكيس، ومجالسة ابليس، وترك الصلاة، والوقوف في المحرمات، والبرص، والجذام، وتوالي الاسقام، والرعدة على الدوام، وثقب الكبد، واحترق الدم، والبخر، وتتن الفم، وفساد الاسنان، وسقوط شعر الاجفان، وصغر الاسنان، وعشاء العين، والفشل، وكثرة النوم، والكسل، وتجعل الاسد كالعجل، وتعيد العزيز ذليلاً، والصحيح عليلاً، والشجاع جباناً، والكريم مهاناً، ان اكل لايشبع، وان اعطى لايقنع، وان كلم لايسمع، تجعل الفصيح ابكم، والذكي ابله، وتذهب الفطنة، وتحدث البطنة، وتورث العنة، واللعنة والبعد عن الجنة، ومن قبائحها انها تنسى الشهادتين عند الموت بل قيل: ان هذا ادنى قبائحها!!

ترجمه:

۱- ناکاره فکرونه پيدا کوی۔

۲- طبعی رطوبات او چوی۔

۳- بدن بيمارو ته پيش کوی۔

۴- نسيان پيدا کوی۔

۵- سردرد پيدا کوی۔

- ۶ - نسل ختموی -
 ۷ - منی او چوی -
 ۸ - ناخپه مرگ دپاره سبب جوړېږي -
 ۹ - عقل گډوډ کوی اوفساد پکښه پیدا کوی -
 ۱۰ - تیښی اونرے مرض پیدا کوی -
 ۱۱ - استسقاء مرض پیدا کوی -
 ۱۲ - فکر خرابوی -
 ۱۳ - یاد خیزونو هیریدو دپاره سبب جوړېږي -
 ۱۴ - ددے په وجه دانسان نه رازونه خورېږي -
 ۱۵ - ددے په وجه دانسان نه شر خورېږي -
 ۱۵ - ددے سره انسان ے حیاء کیږي -
 ۱۶ - ډیرے جگرے کوی - جگر الو جوړېږي -
 ۱۷ - ددے په وجه انسان کښه ے محبتی پیدا کیږي -
 ۱۸ - دعورت ښکاره کولو سبب جوړېږي -
 ۱۹ - په انسان کښه غیرت ختمیږي -
 ۲۰ - ددے په وجه دانسان بتوه (جیب) تباہ کیږي -
 ۲۱ - دابلیس ملگرے جوړېږي -
 ۲۲ - ے نمازه کیږي -
 ۲۳ - برگے مرض او

- ۲۴ - جذام مرض پیدا کوی -
 ۲۵ - پرله پسے بیماریانے پیدا کوی -
 ۲۶ - رعشه (رپ رپ) مرض پیدا کوی، چه اندامونه لړزېږي
 ۲۷ - جگر سورے کوی -
 ۲۸ - وینه او چوی -
 ۲۹ - خوله بدبویه کوی، گنده بغل پیدا کوی -
 ۳۰ - غابڼونه خرابه وی -
 ۳۱ - دسترگو دبانرو وینستان غورزوی -
 ۳۲ - غابڼونه واړه کوی -
 ۳۳ - سترگے شب گورے کوی -
 ۳۴ - بزدلی پیدا کوی -
 ۳۵ - سستی پیدا کوی -
 ۳۶ - زمري نه سخه جوړوی -
 ۳۷ - عزتمند نه ذلیلہ جوړوی -
 ۳۸ - روغ نه بیمار جوړوی -
 ۳۹ - بهادر نه بزُدله جوړوی -
 ۴۰ - شریف نه کمینه جوړوی -
 ۴۱ - که څه خوری نو نه مړېږي -

- ۴۲ - که شه ورکړې شی په هغه قناعت نه کوی۔
 ۴۳ - که خبرې ورسره کیږي نو نه اوری۔
 ۴۴ - فصیح (جراره) نه چار ا جوړوی۔
 ۴۵ - هوښیار نه کم عقل جوړوی۔
 ۴۶ - زیرکتیا ختموی۔
 ۴۷ - خیته غټوی۔
 ۴۸ - دنامردی او
 ۴۹ - لعنت او
 ۵۰ - جنت نه دلرې والی سبب جوړیږي۔
 ۵۱ - اوددې ځینې قباحونو دادی چه انسان نه کلمه
 دشهات هیروی دمرگ په وخت کښې (په الله پناه)
 ۵۲ - دسرطان (کینسر) ډیر قسمونه پیدا کوی۔
 ۵۳ - دسینې ډیر امراض پیدا کوی۔
 ۵۴ - بلغم پیدا کوی۔
 ۵۵ - توخه پیدا کوی۔
 ۵۶ - ساه بندی مرض پیدا کوی۔

تنبیه : که څوک ددې ضررونو معلوموی نو دا کتابونه
 دې اوگوری :

موارد الظمان (۵/۳)۔

دغه شان حکیم محمد طارق محمود چغتائی په خپل کتاب
 سنت نبوی ﷺ اور جدید سائنس (۲۴۴/۱) کښې د (نشه،
 صحت، اسلام او جدید سائنس) په عنوان سره ډیر ښه تحقیق
 لیکلې اوددې نشه آور خیزونو ضررونه ئې ډیر زیات بیان کړیدی۔
 (اضرار المسکرات والمخدرات، لعبد الله بن جار الله بن ابراهیم
 الجار الله)۔

دغه شان (الدخین ماده، وحکمها، حررها ابو بکر الجزائری الواعظ
 بالمسجد النبوی) رسائل الجزائری (۵۳۳/۲) طبیبک معک۔ دې کتاب
 کښې هم دنشه آور خیزونو اضرار په تفصیل سره بیان شویدی،
 للدکتور صبری القبانى۔

دغه شان : (الدخینة فی نظر طبیب) ددکتور دانیال، ایچ، کرس کتاب
 اړه چه په دې موضوع باندې ئې ښه بحث کړې دې۔

د سگریټ، چیلیم اونسوارو حکم

سگریټ، چیلیم اونسوارو دا ټول حرام دی، ځکه ددې څخه ددې څخه خیر نښیگره نشته او ضررونه نقصانات ئې ډیر زیات دی۔ زه به دلته اول ددې ضررونه ذکر کړم او بیا به ددې شرعاً حکم سره ددلا ټلو نه ذکر کړم۔

د سگریټ، چیلیم، نسوارو ضررونه:

ددې خیزونه ضررونه دوه قسمه دی:

۱ - بدنی: چه صحت له نقصان او ضرر ورکوی۔

۲ - مالی۔

نو د سگریټ، چیلیم نسوارو نقصانات خو دومره ښکته او څرگند دی چه هر عقل مند او باشعور شخص پرې پوهیږي، مشهور متل ددې:

عیان را چه بیان !!

لیکن بیا هم د فائدې پوره کولو دپاره ددې نقصانات ددې علمو او اطباؤ نه واوری:

د جرمنی یوه مجله (الشبیکل) لیکي:

د امریکې لس (۱۰) سپیشلسټان ماری لینډ د امریکې

(بپوزاد) په اداره تحقیقات کښه جمع شول، او د تنباکو څښلو چه کوم اثرات د خلقو په صحت باندې پریوځي په ددې موضوع ئې بحث ومباحثه اوکړه، او ټولو په ددې لاندینو نقصاناتو باندې اتفاق اوکړو:

۱ - کوم خلق چه سگریټ څښي په هغوی کښه دهغه څخه به ددې نسبت چه سگریټ نه څښي دمرگ اندازه (۶۸) نښده زیاته ده۔

۲ - کوم خلق چه سگریټ څښي هغوی د لاندینو څرک شوی مرضونو دوجې نه زیات مړه کیږي په نسبت دغه کسانو چه سگریټ نه څښي:

(۱) د پېپرو سرطان (کینسر) ۱۰/۸ چنده زیات ددې۔

(۲) په پوزه، مری او د ساه په نالی کښه التهاب او سوزش ددې څخه ۶/۱ چنده زیات۔

(۳) د مری کینسر (۵/۴) چنده زیات۔

(۴) د خلی دننه سرطان (۴/۱) چنده زیات۔

(۵) د خوراک په نالی (لاره) کښه د کینسر (۳/۴) چنده زیات۔

(۶) د معدې مرضونه (۲/۴) چنده زیات۔

(۷) دویم ځل والا امراض (۲/۶) چنده زیات۔

(۸) په زړه باندې چربی وغیره امراض (۱/۷) چند زیات۔

۳ - ددې مطلب دادې چې په غوړ او زړه باندې د چربی خوریدلو مرض په تنباکو نوشانو کېنې په نسبت دغې تنباکو نوشانو اویا (۷۰) فیصده زیات دے۔

اودلاړو دنالی په پرده اوپه نظام تنفس کېنې سوزش التهاب پنځه (۵) فیصده دے۔

دپیپرو سرطان کوم سرطان چې دنورو تمامو اقسامو نه زیات خوریدونکې او عام دے، نو ددې ښکار کیدونکې احتمال دغیر تنباکو نوشانو په نسبت په تنباکو نوشانو کېنې هزار (۱۰۰۰) فیصد زیات دے۔

(ماخوذ از مجله: الحضارة، دولسم کال عدد ۳ و ۴ ص (۱۵۸)

بحواله: تریبۃ الاولاد فی الاسلام للشیخ عبد الله ناصح العلوان)

د ښل (نری مرض) د تدارک او ختمولو په سلسله کې

قائم شوی د شام د ملک یومی کمیټی یوه بیان جاز

کړیدې په هغه کېنې ئے لیکلی دی چې:

دکلونو د تحقیق اود علمی بحث ومباحثه نه دالاندین

خبرې ثابتې شویدی چې کله یو کس سگریټ څښی

نوهغه لوگې اویاسی اودهمدې لوگی نه هغه نوی (۱)

فیصده په خپل ځان کېنې محفوظ کوی، لکه څنگه چې د تنباکو سوزیدلو سره چې کومه سیاهی اوتورواله جوړیږی هغه هم دساه په نالو کېنې جمع کیږی اودا سیاهی اوتور واله دکیمایو قسم دمرکباتو دمجموعے یو قسم دے چې ددې په ذریعه دسرطان دبعضه اقسامو پیدا کیدلو ذریعه ده، اوبل طرفته نور باقی مانده عناصر او اجزاء خارخت پیدا کوی، اود پیپرو دنری مرض اود نورو خطرناکو، مهلکو جراثیمو دحمله دپاره بهترین ځائے جوړوی۔

هغه خلق چې سگریټ څښی دهغوی نری مرض او سرطان (کینسر) دهغه خلقو په نسبت زیات وی څوک چې سگریټ نه

څښی، اوورسره دسگریټ څښلو دعادت په وجه په پیپرو

کېنې نور لاعلاج بیماریانې پیدا کیږی مثلاً دمری په نالی

التهاب اوسوزش اود پیپرو پرسیدل او ساه اخستل

کرانیدل، اوتپ دق، سگریټ نوشی دزړه مرضونو طرفته

لاړه هواروی، ځکه چې نکوئین دزړه دقار زیاتوی اود وینه

نالیو ته نقصان رسوی، چنانچه یر شماره سگریټ

څښونکی دخپلې زندگی دختمولو دپاره ډیر لوئے قیمت

ادا کوی، دې وجه نه دسگریټ نوشی نه ځان ساتل پکار دی

او دخپل صحت د حفاظت دپاره ددې نه بچ کيدل انتهايی ضروری دی۔

(بحواله: تربية الاولاد في الاسلام)۔

يو شاعر څه بڼه وئيلي:

تبا کونوش راسينز سياه است

اگر باورنداری نشه گواه است

دغه شان ډاکټر دانيال، ايچ، کرس چه په (واشتن) ښار په کښه د عصبی امراضو متخصص دې په خپل کتاب: (التدخينه في نظر الطبيب) چه الزهره عربي ته ترجمه کړې (ص: ۳۲) کښه ديو عنوان: في التبغ تسعه وعشرون نوعاً من السم لاندې ليکي:

ويتضح من ذلك ان دخان التبغ يحتوى على مالا يقل عن تسعة عشر نوعاً من السموم، وان كلاً منها له مفعول قاتل. يعنى: سگريټ، چيلم کښه تقريباً نولس (۱۹) قسمه زهريلي مواد دي، چه په دې کښه هريو په قتل کښه خپل پوره کردار ادا کوي۔

دغه شان علي طنطاوي په خپله فتاوى ص (۱۱۷) ليکي:

وقد اجمع الناس من مسلمين وغير مسلمين ممن له علم

وخبرة على ان الدخان مؤكد الضرر، معدوم نفعه وان من المصلحة منعه ومحاربتة.

(په دې خبره ټولو مسلمانان او غير مسلم ټول متفق دي چالره چه علم او پوهه وي چه: سگريټ، چيلم سخت ضرر خيزونه دي چه فائده ئه نشته، او مصلحت په دې کښه دې چه ددې نه منع او کړې شي، او ددې سره جگړه او کړې شي)۔

د سعودي عرب (عرب نيوز) په ورځ پانړه کښه د دينياتو صفحه د (Islam inprospective) (اسلام ان پراس پيکټيو)

په عنوان سره د عادل اصلاحي داډارت لاندې شائع کيږي او دا صفحه (رابطه) مياشتنه مجله (بينکاک، کراچي) په لږو کښه د (دين کاراسته) په عنوان سره خورېږي، چه ددې لږځپانړې ټول سوالات کليم چغتائي په يو کتابي شکل کښه راجمع کړيدي او ددې نوم دې (اسلامي طرز فکر)۔

ددې کتاب په (۱۹۱/۲) صفحه کښه دي:

د ښاکو په لوگي کښه (۵۰۰) داسه مرکبات پيدا کيږي چه ډيرزيات نقصان ورکونکي دي۔

چنانچه داد تعجب خبره نه ده چه يواځې تمباکونه د پيپرو

سرطان جوړشی اودا حقیقت دمه چه دیپیرو (۹۰) فیصد
سرطان دتمباکو دوجے نه پیدا کیږی۔

دغه شان تمباکو نور ډیر اقسام دسرطان پیدا کوی، مثلاً:
دشونډو سرطان، دورو سرطان، دحلق سرطان، اوپه زنانو
کښه درحم سرطان۔

تمباکو دساه په نالو کښه دپرسوب اود ساه په اخستلو
کښه درکاوت باعث هم جوړیږی، دغه شان دا دزړه د
مرضونو سبب هم جوړیږی۔

داورخ پانږه په خپله صفحه :

(Islam inprospective) کښه داخبره زیاتوی :

دده تمباکو اثرات اواضرار صرف دتمباکو خښونکو
پورے محدود نه دی بلکه دتمباکو خښونکی لوگے دنور
خلکو دپاره هم خطرہ وی، او هغه هم دده مرضونو سبب
جوړیږی۔

دغه شان داورخ پانږه لیکي :

که ته دسگریټو، چیلمو داضرارو فهرست چه دا کوم قسم
مرضونه پیدا کوی، او گورے نو تاته به داخبره بالکل
یقینی معلومه شی چه :

[سگریټ وژل کوی]

په کتاب مجموعه الرسائل عن التدخين ، تالیف مجموعه
من العلماء تحت اشراف ادارة البحوث العلمية والافتاء
والدعوة والارشاد) کښه لیکي :

دسگریټو او چیلمو او نورو مخدراتو خښونکو په لسو کښه
دره اویا خلور دتمباکو خښلو دوجے نه مړه کیږی۔

دغه شان یو سگریټ دانسان پنخ نیم منته عمر کموی او
یوخوان چه دورخے شل سگریټه خښی نو دده دخوانی په
عمر کښه به دده د عمر نه (۵) کاله کمه وی۔

(اوگوره ص : ۷۰)۔

دغه شان هغوی لیکلی دی چه په دنیا کښه په لکونو
خلق دسگریټو او چیلمو دوجے نه مړه کیږی۔

دارنگ یوه مجله عدد نومبر، دسمبر سنه (۱۹۷۸) چه د:
Past Graduate Doctor نوم یادیري دده داضرارو

تفصیل شته دمه۔

دده نقصانات نور ډیر علماؤ او ډاکټرانو ذکر کړیدی
لیکن زه په دمه باندې اکتفاء کوم، العاقل تکفیه الاشاره۔

۲- دویم قسم : مالی قنوان :

سگریټو، چیلمو او نسوارو والا دورخے ډیرے روپی خړچ
کوی په دغه فضولتیا باندې۔

صرف په پاکستان کښه په مليونو داسه خلق شته ده
چه هغوی نسوار، سگریټ او چيلم منشیات څښی، دغه
شان افغانان هم په لکهونو انسانان دده لعنت په نشه
اخته دی، باقی دنیا لا خو پریږده!

آیا هره ورځ چه په لکهونو، کروړونو روپۍ په دې گندونو
ورکول کیږی داسرا سر اصراف او بذر نه دې!

که دغه روپۍ په مسکینانو یا داسلام په خدمت کښه
لیگیدل نو په کال کښه هر ملک کښه به په زرگونو
انسانان دسوال او گداگری نه خلاصیدل!

دغه شان (hexagon) مجله په کال (۱۹۷۸) جلد (۱)
عدد (۳) کښه لیکي چه:

دتمباکو شرکتونه دورځی دهر انسان دپاره څومره چه په
زمکه اوسپږی دوه سگریټه تیاروی-

(بحواله: مجموعه رسائل عن التدخين ص ۶۹)-

د سگریټ، چيلم اونسوارو شرعی حکم

هرکله چه دسگریټو، چيلم اونسوارو صحی اودنیوی
نقصانات تاسو ته معلوم شو، چه دڅومره زیاتو امراضو
سبب جوړیږی او په دې باندې زمونږ څومره مالونه خرچ
کیږی، دشریعت حکم په دې باره کښه څه دې
قال الله تعالی:

﴿ويحل لهم الطيبات ويحرم عليهم الخبائث﴾ الاعراف ۱۵۷-

(حلالوی دوی له پاک خيزونه او حراموی په دوی باندې
څښت خيزونه)-

سگریټ، چيلم اونسوار داتول څښت خيزونه دی اوداتول
دڅښت دتعريف لاندې راځی-

خصوصاً نسوار خو دچرگو دگندگی سره صورتاً او وصفاً
دواړه مشابهت لری-

نسواریان دې دانه وائی چه زمونږ دخله نه خو بوئ نه
ځی، صاحبانو! گونگت دگندی په پوهیږی؟

دگندگی بوئ هغه څوکه محسوسوی چه هغه دگندگی
سره کار نه لری-

زه په قسم سره وایم چه د نسواری دخله نه دومره سوړ او گنده بوئے خي چه د انسان زړه مرئ ته رارسوی، الله تعالی دے د نسواریانو د بنخو چاره او کړی!

هغه به شاذ او نادر وی چه نسوار هم کوی اود خوله نه ئے بوئے هم نه خي، دابه لاشوک وی!

دغه شان الله رب العزت فرمائی:

﴿ولا تلقوا بأيديكم الى التهلكة﴾

(خان د خپله لاسه دهلاکت کنده ته مه غورزوئ)

بل خائے ارشاد دے:

﴿ولا تقتلوا انفسكم﴾

ترجمه: خپل خانونه مه وژنئ!

اودخپل خان وژل دا هم دی چه داسه ضرری خيزونه استعمالوی چه هغه دمرگ سبب شی۔

او د عصر حاضر ډاکټرانو دا ثابته کړیده چه په تمباکو کبے (۵۰۰) مرکبات داسه شته چه هغه سخت ضرری دی۔

دغه شان په سگریټو کبے چه کوم زهریله مواد دی مثلاً نیکوتین: ددے په باره کبے یو مسلمان ډاکټر چه په لندن کبے دطبیبانو دملکی کلیه رکن دے وائی:

نیکوتین دومره خطرناک زهرجن شی دے چه دیو تکړه ځوان دمرگ دپاره دهغه یو ملی گرام (m g) کافی دے چه دهغه رگ کبے داخل کړے شی، اوسره ددے نه یو سگریټ هم ددینه خالی نه دے په هر سگریټ کبے دیو نه تر دره ملی گرامو پورے نیکوتین وی۔

(اوگوره: رسائل الجزائری (۵۳۴/۲) الواعظ بالمسجد النبوی، مجموعة رسائل عن التدخين، موارد الظمان (۱۸۶/۵)۔

دغه شان مخکبے چه ددے دضررونه ذکر شو، نو اوس ددے استعمال خپل خان وژل نه دی!

ددے استعمال خان دهلاکت کنده ته غورزول نه دی!

رسول الله ﷺ فرمائیلی دی:

لاضرر ولا ضرار

نه خپل خان ته ضرر رسول جازز نه دی، نه بل چاته۔

مونږ داخپل نفسونه په الله رب العزت باندے خرڅ کړی دی۔

﴿ان الله اشترى من المؤمنين انفسهم واموالهم بان لهم الجنة﴾

د نسوارو، سگریټو او چیلیم دتحریم بله وجه داده:

چه په دے کبے اسراف دے او اسراف په شریعت کبے حرام دے۔

دغه شان داخيزونه د فائدې نه خالی دی بلکه خالص ضرر دے لکه مخکېنې بار بار ذکر شو۔

او الله رب العزت اسراف حرام کرے او مونږ ته ئے خبر راکرے چه الله اسراف کونکو سره مينه نه کوی لکه ارشاد دے:

﴿ولا تسرفوا انه لا يحب المرففين﴾

(اسراف مکوی بیشکه الله مينه نکوی د اسراف کونکو سره)

دارنگ الله تعالی فرمائی:

﴿ان المبذرين كانوا اخوان الشياطين﴾

(اسراف کونکی دشيطانانو رونه دی)۔

د تبذير تشريح دابن مسعود نه داسے نقل ده:

هو انفاق المال في غير حقه

(تبذير دے ته وائی چه بے حايه مال خرچ کرے شی)۔

او ابن عباس فرمائی:

انفاق المال في غير منفعة

(مال په داسے حائے کبې لگول چه هيڅ فائده نکوی)۔

مجاهد فرمائی:

لو انفق ماله كله في الحق ما كان تبذيرا

(که انسان خپل ټول مال په حق کبې خرچ کرې، نو دابه تبذير نه شمار لے کيږي)۔

(اوگوره: موارد الظمان لدروس الزمان: (۱۸۷/۵)۔

محترموا!

دخپل حآن نه دشيطان رونه جوړول حرام دی، آیا تاسے

داغواړئ چه دالله تعالی دمینه نه بے برخه پاتے شی!

علماء کرامو ليکلی دی: چه په صغیره گناه باندے اصرار

او هميش والے کول دے نه کبیره گناه جوړيږي، او اصرار

على الكبيرة انسان کفر طرفته رسوی۔

(اعاذنا الله وایاکم عنه)۔

د سگریټ، نسوار او چيلم اخستل خرڅول حرام دی

ځکه مخکې ذکر شو چه داټول خيزونه حرام او خبيث
دی او دحرام خيزونو خرڅول هم حرام وی۔
۱ - قال الله تعالى :

﴿ولا تعاونوا على الاثم والعدوان﴾

(اويوبل سره دگناه اوزياتی په کارونو کېښه مدد مه کوی)
اوددې په اخستلو، خرڅولو کېښه په گناه مدد راځی۔
۲ - حديث شريف كنيه دي :

ان الذي حرم شربها حرم بيعها

يعني : هغه ذات چه ددې (شرابو) څښل ئه حرام كړيدی
نو ددې اخستل خرڅول ئه هم حرام كړيدی۔

(مسند احمد (۲۴۴/۴) نسائی (۲۳۰/۲)۔

معلومه شوه چه ديو شی استعمال حرام وی دهنه
اخستل خرڅول هم حرام وی۔

۳ - بل حديث كنيه دي :

ان الله اذا حرم على قوم اكل شيء حرم عليهم ثمنه.
يعني : الله چه كله په يو قوم بانده ديو څيز خوراك حرام
كړی نو دهنه قيمت (روپي، پيسه) پرې هم حراموی۔
(مسند احمد : ۲۴۷/۱)، ابوداود (۱۳۷/۲)۔

۴ - بل حديث كنيه دي :

ان الله اذا حرم شيئاً حرم ثمنه.

(الله چه كله يو شه حرام كړی دهنه قيمت هم حراموی)۔
(رواه ابن ابی شيبه عن ابن عباس^{رض})۔

(الوكوره: فتاوى الاسلامية (۱۷۷/۲)، فتاوى اللجنة (۵۵ - ۶۳)،
فتاوى ثنائيه (۱۱۶/۲)، فتاوى الدين الخالص تفصيلاً (۱۵/۳)
شيخنا ابی محمد امين الله حفظه الله، الفقه على المذاهب الاربعة
(۳۹/۵)، الفتاوى السعدية ص (۶۱۵)۔

په دے حقله د علماؤ نظر

دلته زه د علماؤ داقوالو تفصيل نکوم، صرف د الازهر د علماؤ فتوی دغه شان

په تاریخ (۲۷) جمادی الاولی (۱۴۰۲ هـ) موافق (۱۹۸۲) مارچ کنبه دمسكراتو او مخدراتو دمخ نیوی دپاره په مدینه طیبه کنبه د علماؤ اسلامی عالمی کانفرس اوشو چه درے ورخے ئے دوام لرلو، ددغه موادو داستعمال په باره کنبه رائے ورکړې شوې۔

اول : د جامعة الازهر د علماؤ فتوی :

ډاکټر خياط چه د عالمی صحی ادارے دمشرقی بحیرہ روم علاقائی دفتر ډائریکټر دے، هغه د تمباکو خکلو اود تمباکو د عمومی استعمال په باره کنبه د جامعة الازهر د علماؤ نه فتوی اوغوبسته، او هغوی ته ئے د تمباکو د استعمال اود تمباکو خنبلو اثرات د جدید سائنسی تحقیق نتایج هم پیش کړل۔

جامعة الازهر دا تحقیق دخپلو لسو محققینو علماؤ مخه ته وړاندے کړل اود هریو نه ئے په دے باره کنبه فتوی

اوغوبسته۔

دے لسو وارو علماؤ دامتفقه فتوی ورکړه چه اسلام د تمباکو داستعمال ممانعت کوی۔

په دے لسو علماؤ کنبه د (۸) علماؤ فتوی داوه چه تمباکو خنبل حرام دی۔

اود (۲) علماؤ فتوی داوه چه تمباکو خنبلو حد دمکروه تحریمی نه تر حرامو پورے دے۔

(ماخوذ از : عرب نیوز، د دینیانو صفحه، بحواله اسلامی طرز فکر (۱۹۲/۲) اردو ترجمه : کلیم چغتائی)۔

دغه شان مدینه طیبه کنبه په کال (۱۴۰۲ هـ) موافق

(۱۹۸۱) کنبه دمشرانو علماؤ یو عالمی کانفرس جوړ

کړه شو چه دے کانفرس درے ورخے دوام لرلو (۲۷) نه تر

(۳۰) جمادی الاولی پورے، اوپه هغه کنبه دا لاندینیئ

فیصله اوکړې شوه :

واصدر قراراً بالاجماع بتحریم تعاطی التبغ بای شکل من

شکل استعماله مضغاً وسعوطاً وتدخيناً، وافتوا ايضاً بحرمة

راغنة والا تجار به.

په دے فیصله اوشوه چه د تمباکو استعمال په هر شکل

کنبه چه وی دچیلیم په شکل وی یا سگریټو یا هسه ژویل

دې داتول حرام دی، دغه شان ددے کرکیله اوتجارت کول

هم حرام دی۔

(مجموعه رسائل عن التدخين ص (۴۱) تالیف مجموعہ من العلماء)، ناشر: ادارة البحوث العلمية والافتاء.

علامه ابن باز مفتی الدیار السعودیہ فرمائی:

التدخين من المحرمات المضرة بالدين والدنيا والصحة.
(الفتاوى الاسلامية (۲/۲۷۷).

(سگریټ، چیلم دھغه حرامو خيزونو نه دی چه دین، دنیا

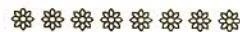
اوصحت ته ضرر رسوی)۔

دغه شان فرمائی:

الدخان من الاشياء الضارة والخبیثة، وقد اجمع العارفون به من الاطباء وغيرهم على انه مضر بالصحة خبیث العاقبة، خبیث الرائحة. (الفتاوى الاسلامية : ۲/۲۷۷).

(سگریټ، چیلم دھغه خيزونه نه دی چه خبیث هم دی او انسال ته ضرر هم ورکوی، اوکوم طبیبان وغیره چه په دے باندے پوهه دی دھغوی تولو په دے خبره اتفاق دے چه داصحت له ضرر ورکوی، انجام ئے خبیث دے، بوئے ئے قبیح دے)۔

اوس دمجوزینو دلائل ذکر کیری اودھغه جواب کوم چه مولانا عمر شریف صاحب هم په یو اشتهار کنبے ذکر کړی سره د بعضے زیادت نه۔

د مجوزینو دلائل

بعضے صاحبان داگمان کوی چه دافینو کرکیله اودھغه دتجارت جواز په (احسن الفتاوی) اود نیو ټاون اونورو مدرسو په فتاواؤ کنبے موجود دے نو لهذا داهم دجواز دلیل دے:

الجواب: ولا حول ولا قوة الا بالله:

۱ - شاید دا صاحبان دلائل شرعیه نه پیژنی، گنې داسے استدلال به ئے کله هم نه وے نیولے۔

خکه دلائل شرعیه خلور دی:

(۱) کتاب الله

(۲) سنت رسول ﷺ

(۳) اجماع امت

(۴) قیاس (صحیح) صرف دمجتهد دپاره۔

اوبه احسن الفتاوی اونورو فتاواو کنبے ددے دلائلو نه پوهم نشته۔

۲ - په دے فتاواؤ کنبے ئے دلیل نه دے ذکر کړے اوقانون دے چه دکومو مسائلو دپاره دادله شرعیو نه ماخذ نه وی

هغه به مردود وی۔

علامه عبد الحی الکهنوی فرمائی :

قال علی القاری : قال امامنا ای ابو حنیفة :

لا یحل لاحد ان یأخذ بقولنا ما لم یعلم (یعرف) ماخذه من
الکتاب والسنة واجماع الامة والقیاس الجلی فی المسئلة۔
(النافع الکبیر ص (۱۸) مجموعة الرسائل (۲۸/۱)۔

(ملا علی قاری فرمائی : امام ابو حنیفة فرمائی :

هیچا دپاره داجائز نه دی چه زما په خبره باندے عمل وکړی
ترخو چه ورته دامعلومه نه شی چه ددے مسئلے ماخذ دکتاب
الله، سنت رسول، اجماع امت اوبنکاره قیاس نه معلوم
نشی)۔

زۀ وایم : چه امامانو خو هریو خپله غاړه خلاصه کړیده
اوفرمائیلی ئے دی چه : هیچاله داجائز نه دی چه زمونږ په
خبره ے دلیله عمل وکړی۔

ددے زیات تحقیق زمونږ د شیخ ابو محمد امین الله
حفظه الله په فتاوی کښے کتلے شیء۔

دغه شان د تقلید ے دلیله خبرو منل چه کوم نقصانات
دین کښے پیدا کړیدی نو ددے نقصاناتو خو اول اول رب
العالمین ډیر بنه خبر دے اویا روسته ددین اهل حق علماء

اوکه تاسے د تقلیدنه اوددے خبرے چه ے دلیله خبره منل
دین ته خومره نقصان رسوی معلومول غواری نو د فقیه
العصر شیخ ابو محمد امین الله حفظه الله کتاب : (د تقلید
حقیقت) مطالعه کړی چه ډیر فائده مند کتاب دے۔

۳ - نن صبا دهغه فتوو هیخ اعتبار نشته چه په هغه
باندے ئے دلیل نه وی پیش کړے۔

علامه شامی لیکي :

واعلم ان ههنا قاعدة مقررة وهی ان المسائل الفقهية ان كانت
ماخذها معلوماً مشهوراً من الكتاب والسنة والاجماع فلا نزاع فيها لاحد
والا فان كانت اجتهادية ينظر ان نقلها مجتهد و اثبت نقله
نكذلك والا فان كان ينقل من قبل نفسه او من مقدم آخر او اطلق
فان كان بين دليلاً شرعياً فلا كلام والا ينظر فان وافق الاصول
والكتب المعتمدة يجوز ان يعمل به وينبغي للعلماء ان يطلب عليه
الدليل وان خالف ما ذكر فلا يلتفت اليه فقد صرحوا ان المقلد ان افترى
بالنقل عن المعتمرات فلا ينظر الي فتواه۔

د علامه شامی ددے خبرے حاصل دادے چه د مقلد

فتوی دخبرے هیخ اعتبار نشته ترخو چه په خپله فتوی
باندے دلیل شرعی پیش نه کړی۔ دا حنافو د اصولو مطابق
د مجوزینو دفتوو هیخ اعتبار نشته۔

۴ - د متاخرينو فتوى او قول چه دليل نه ماخوډ نه وى نو ددې حکم رد کول دى -

و حکمه الطرح والجرح. (النافع الكبير ص (۱۹)

۵ - په دې فتوو کښې چه د تحليل کوم علت بيان شوى دې چه افیون نن صبا دوايانو کښې استعمالیږي نو دا علت او وجه د تحليل صحيح نه ده -

اولاً : افیون په اجماع سره حرام دى او مخکښې ذکر شو چه په حرامو شيانو سره دوائى کول حرام دى -

ثانياً : په افیونو علاج کول په اضطرارى حالت کښې مباح دى، او يوشه چه په اضطرارى حالت کښې مباح شى نو دا په عامو حالاتو کښې دجواز دليل نه وى -

او که چرې په حرامو خيزونو سره دوائى کول په حالت د اضطرار کښې علت شى دپاره دجواز داخستلو او خرڅولو او کرکيلې دافیونو نو بيا خو د شرابو کارو بار هم جائز کيدل پکار دى ځکه احناف علماء وئیلی دى چه که يو سړى ته سخت مرض ورپيښ وى او يو پوهه طبيب ورته ووائى په ستا علاج په شرابو کښې دې، نو ده له شرابو استعمالول جائز دى - (اوگوره: کفايه المفتى (۱۱۲/۹) -

دغه شان عالمگيريه کښې دى :

يجوز للعليل شرب البول والدم واكل الميتة للتداوى اذا اخبره طبيب حاذق.

(بحواله كفاية المفتى (۱۴۵/۹) و كذا فى الشامية (۲/۲۴۹).

ثالثاً : که چرې دافیونو د حلال والى علت داشى چه داپه دوايانو کښې استعمالیږي ، نو بيا خو دا علت په شرابو، وينه او مرداره کښې هم ملاویږي، نو بيا به په عامو حالاتو کښې دهغه حکم څنگه وى ؟

۶ - د (نيو تاون) والا فتوى غلط او خطاء ځکه ده چه په هغه فتاوى کښې مفتى صاحب ليکلى دى :

افیون چه داندازې دسکر نه کم وى په دوائى کښې ئے استعمالول جائز دى، اود سکر (نشے) داندازې نه چه زیات وى بيائے استعمالول ناجائز دى -

حالانکه په مسکراتو (نشه آور خيزونو) کښې دا تقسيم کول د صحيح احاديثو نه خلاف دى کوم چه مخکښې ذکر شو، چه رسول الله ﷺ فرمائى :

(ما سکر کثيره فقليله حرام)

(دکوم خيز چه ډيرې اندازې استعمالولو سره نشه را ولى، دهغه کمه حصه استعمالول هم حرام دى) -

دارنگ دافتوى د اصول فقه حنفى نه هم خلاف ده،

حکمه دامام محمدؑ په نيز لکه څنگه چه دنشه آورو خيزونو ډيره حصه حرامه ده، دغه شان دهغه کمه حصه هم حرامه ده۔

او د احنافو په نيز فتوی هم دامام محمد په خبره ده لکه ددے تفصيل مخکې تير شو۔ لهدا دا فتوی غلطه اوے بنياده ده۔

دغه شان دنيو تاون په فتوی کې دے :

دافيونو کرکيله اودهغه اخستل خرڅول جائز دے۔

بيا ددے دليل ذکر کوی او فرمائی : لکه شامی کې دے :
وصح بيع غير الخمر، صحة بيع الحشيشة والافيون قلت :
وسئل ابن نجيم بيع الحشيشة فكتب لا يجوز فيحمل ان
مراده بعدم الجواز عدم الحل.

نو ددے يو څو جوابه دے :

اولاً : په دے غور کول پکار دے چه مفتی صاحب چه کوم دليل ذکر کړيدے دا ددلا ئلو شرعيه ؤ نه دے او که نه ؟

ثانياً : ددرمختار مصنف وائی : چه دا حرام دے او دليل ئے حديث در رسول الله ﷺ پيش کړے چه رسول الله ﷺ ددے

نه منع کړيدے۔ ليکن شامی ددے حاشيه ده، او هغه کې جواز ته اشاره ده، خوپه دے خبره نه دليل شته نه بل څه

عقلی خبره۔

اودا اوسنی حنفی مفتیان صاحبان متن پريږدی او په حاشيو پسے روان دے، حال دا چه د احنافو په نيز نزد عبرت متن لره دے په مقابل د حاشيه کې، لکه خپله رد المحتار (۳۱۷/۴) کې دے۔ او دانه دے مگر تقليد دمقلد دے چه هغه مقلد ابن عابدين شامی دے۔ فاعتبروا يا اولي الابصار

!!

ثالثاً : که مفتی صاحب ددے عبارت ترجمه په اردو يا پښتو کې وے نو شايد سوال کونکی ته به په خپله معلومه شوم و ه چه دافيونو کرل حرام دے، حلال نه دے۔ اوس اول ددے عبارت ترجمه واورئ :

سيوا د شرابو نه دنورو (نشه آورو) خيزونو اخستل خرڅول صحيح دے له دے وجه نه دبهنگو او افيونو خرڅول او اخستل جائز دے، زه وایم چه دابن نجيم نه دبهنگو او افيونو اخستلو خرڅولو متعلق تپوس اوشو نو هغه جواب ورکړو : دانه دے جائز، مصنف وائی : چه دابن نجيم مطلب عدم جواز نه عدم حل دے۔

نو مصنف په صفا الفاظو سره ووئيل چه دافيونو تجارت نه دے حلال، ليکن :

دنيو ټاون دمفتی صاحب نظر په دے الفاظو نه دے لگيدلے۔

دغه شان علامه شامی دافيونو او چرسو اخستل او خرڅول مکروه تحریمی گنرلی دی لکه هغه فرمائی: ثم ان البيع وان صح لکن يکره. (شاميه: ۳۲۳/۵).
يعنے: دافيونو او نورو نشه آورو خيزونو اخستل خرڅول اگرکه صحيح دی لیکن مکروه تحریمی خامخا دی۔
دغه علامه شامی په همدغه صفحه کښه فرمائی:

و ذکر ابن شحنة انه يؤدب بائعها

يعنے: ابن شحنة ذکر کړیدی چه ددے خيزونو خرڅونکی له به ادب ورکولے شی۔

تنبیه: فقه حنفی کښه چه مکروه مطلقاً ذکر شی نو ددينه حرام مراد وی لکه په بحر الرائق (۱۳۱/۱) کښه دی: واعلم ان المکره اذا اطلق فی کلامهم فالمراد منه التّحریم الا ان ينص علی کراهية التّزیه.

پیاروسته فرمائی:

قال ابو يوسف لابی حنیفة رحمه الله: اذا قلت شی اکره فما رأیک قال: التّحریم.

دبحر الرائق عبارت علامه شامی هم نقل کړیدے۔

(اوگوره: ردالمحتار (۱/۲۲۴)۔

جلال الدين الخورزی حنفی هدايه په شرحه کښه هم دا ويئلی دی۔ (الكفایه شرح الهدایه (۸/۴۴۰)۔

سرفراز خان صفدر صاحب په راه سنت ص (۲۵۹) کښه ليکلی دی چه مطلق مکروه دامام ابو حنیفه او نورو سلفو صالحينو په اصطلاح کښه ددے اطلاق په مکروه تحریمی کيږی۔

دغه شان داخبره مشهور محدث، مفسر او فقيه علامه نواب صديق حسن خان قنوجی هم دابن قيم په حواله ذکر کړیده چه: دسلفو په اصطلاح کښه حرام مراد وی۔
(اوگوره: الدليل الطالب ص (۲/۵۰۲) لصديق حسن خان)۔

علامه شامی ددے تفصيل نه روسته فرمائی:

والفتوى على قول محمد، وهو قول الثلاثة لقوله عليه السلام: كل مسكر خمر، وكل مسكر حرام رواه مسلم. وقوله عليه السلام: ما اسكر كثيره فقليله حرام (رواه احمد)۔
(شاميه: ۲۲۳/۵)۔

لکه مخکښه مونږ ذکر کړل چه دامام محمد په نیز دافيونو تجارت او زراعت (کرکیله) حرامه ده۔

۸- هرڅومره فتاوو نه چه دغه مجوزين استدلال کوی،

نو داټول مجتهدين نه دی۔ او علامه شامی فرمائی:

ولا عبرة بقول غير المجتهدين. (شاميه: ۳/۳۳۹).

(دمجتهدينو دقول نه علاوه دبل چا خبرے له هيڅ اعتبار نشته)۔

۹ - که چرے دنيو تاون والا فتوی په غور سره اوکتل شی

نو دهغه نه صفا دافيونو حرمت ثابتيږي ځکه په افیونو

چه علاج کولو چه کوم شرائط ذکر دی هغه شرائط بعينه

دشرابو په علاج کولو کبښه موجود دی، لکه فتوی

عالمگیری اونورو کتابونو کبښه دی:

ولو ان مريضاً اشار اليه الطبيب بشرب الخمر روى عن

جماعة من ائمة البلخ انه ينظر ان كان يعلم يقيناً انه يصلح

حله له تناول الخ.

دغه شان په عنايه اوکفايه المفتی (۱۱۲/۹) کبښه هم

شته۔

سره ددښه نه چه دشرابو تجارت بالا تفاق حرام دښه نو

افيونو جواز به څنگه راشی؟

۱۰ - په اکثر وفتو کبښه مفتیان حضرات په دليل کبښه

احسن الفتاوی او کفايه المفتی ددليل په طور ذکر کوی،

چه په دغه فتاواؤ کبښه دجواز خبره ذکر ده، لیکن دا دليل

داصول افتاء خلاف دښه، ځکه دافتاء اصول دادی چه ددښه

کتابونو نه فتاوی ورکول صحیح نه دی چه په نوی

تصنيفاتو کبښه شمارل کيږي اود معتبرو کتابونو نه حواله

ئ ذکر کړي نه وی۔

و كذلك الكتب الحديثة التصنيف اذا لم يشتهر عنه وما فيها

من المنقول الى الكتب المشهورة.

(معين الاحكام ص (۳۲)، بحواله فتاوی ديوبند (۱۰۲/۱)۔

دغه شان دار العلوم حقانيه يوه فتوی درسال په شکل

شائع کړيده چه دمفتی غلام قادر تحقيق دښه او هغه کبښه

دادی چه:

مفتی کفايت الله په كفاية المفتی کبښه کومه حواله نه

ده پيش کړي اود هغه عبارت اوگوري چه نه ئه حديث، نه

ئ دکوم مجتهد قول په دليل کبښه پيش کړي، نو دا صرف

دکفايت الله رائه ده۔ (ص: ۲۷)۔

دارنگ هغوی فتاوی ديوبند اونورو مجوزينو ته بڼه

جوابونه ورکړيدي۔

تنبیه: دا حانفو اقوال اود هغوی تفصيلات مونږ علي

سبيل الزام الخصم ذکر کړيدي، والا فلاحاجة الي قول احد

في مقابلة قول الرسول صلى الله عليه وسلم۔

د مجوزينو د بعضو شبهاتو جوابونه

مجازين اکثر د عوامو خلقو مخکې د دليل پيش کوي چه د افیونو لفظ په قرآن او حدیث کې نشته نو له دې وجه نه دا حلال دی۔

نو ددې اعتراض جواب ته حاجت نشته چه ذکرئ کریم، ځکه دا اعتراض په جهالت او حماقت باندې بناء دې، لیکن د عوامو د فائدې دپاره جواب ورکولې کېږي۔
په دې خبره ځان پوهه کول پکار دی چه اکثر مسائل کلیه دی جزئی مسائل ډیر کم دی۔

ددې جمله نه یو دا هم دې چه :

ان رسول الله ﷺ نهی عن کل ذی ناب من السباع.

(رسول الله ﷺ دهر دارور درنده حیوان دخورلو نه منع فرمائیلې ده)۔

چنانچه گیدر، پړانگ، لیوه، شرمخ په دې کې داخل دی، دارنگ هغه فرمائی :

وعن کل ذی مخلب من الطیر

(منع فرمائیلې ده دهر پنجو والو مارغانو نه)۔

(کوم مارغان چه خپلو پنجو باندې بنکار کوي لکه باز، تپس، وغیره دې کېنې داخل دی)۔

که چرې دغه کلیاتو ته اونه کتل شي، نو پته نه لگي چه دغه مجوزين حضرات به گیدر، پړانگ، شرمخ په څه دليل باندې حرام گنړي۔ یا شاید په قرآن او حدیث کېنې دگیدر، شرمخ، اولیوه نوم نه ذکر کیدو په وجه باندې به ددوی په نیز باندې دغه حیوان هم حلال وی !!

که چرې گیدران اونور درندگان د شریعت دکلیات اوقواعد په وجه حرام گنړي نو شریعت دا قاعده کلیه هم بیان کړیده چه :

کل مسکر خمر، او کل مسکر حرام.

(هر نشه پیدا کونکې شے شراب دی او هر نشه پیدا کونکې شے حرام دې)۔

د تفصیل دپاره اوگوره : فتاوی ثنائیه (۱۱۴/۲) لمولانا ابو الوفاء رحمہ الله امرتسری رحمہ الله تعالیٰ)۔

نو افیون ددې باوجود چه په نشه راوستو کېنې په هغه نشه ده۔ سره ددې چه محدثینو اوفقهاؤ په (کل مسکر) کېنې افیون شامل کړیدی لکه مخکېنې ذکر شو۔

بیم اعتراض :

مجازين وائی: که چرې دافيونو تجارت حلال نه وې نو په احسن الفتاوی او نورو فتاوو کښ به ئے دیته جائز نه وئیلے۔

جواب: دهر عالم فتوی دهغه ددلیل پورے اړه لری، که دلیل ئے قوی او بوخ وی نو فتوی به ئے معتبره وی او که نه وی نو بیا ورله اعتبار نشته، صرف دعالم فتوی چه ددلیل نه خالی وی واجب العمل نه وی۔

دریم اعتراض:

بعضے صاحبان وائی: که په حرامو سره تداوی کول جائز نه وې نو رسول الله ﷺ به عربینو ته داوښانو دمتيازو څښلو حکم نه کولے دعلاج دپاره۔

(عربینو یو څو کسان وو مدینه ته راغلل او مسلمانان شول، لیکن روسته مریضان شول، خیتے ئے خرابے شول، رسول الله ﷺ هغوی ته وفرمائیل: تاسے داوښانو دمتياز او پئی (شوده) اوڅښئ لکه دا حدیث ترمذی وغیره نقل کړیدے۔

جواب: (۱) خپله دا حنافو علماؤ نه واوره:

په دے حدیث کښے چه کومه واقعه راغلے ده دا جزئی واقعه ده او حدیث: (لا تداووا) اوددے نه علاوه نور احادیث

عام او قانون کلی دی۔ او قاعده داده چه دلیل هغه پکار دے چه دقانون او قاعدے په شکل وی، او جزئی معامله خاص دلیل نشی جوړیدے لکه دا جواب مولانا محمد ابو الحسن په تنظیم الاشتات (۲۴۷/۱) کښے کړیدے۔

(۲) جواب: داکوی چه دا خاص وه تر هغوی پورے۔

(او کوره: تنظیم الاشتات (۲۴۷/۱) فتح القدیر (۸۸/۱)۔

(۳) جواب داکوی: چه ددے حدیث نه جواز دتداوی

الحرام معلومیري اود (لا تداووا بالحرام) او (ان الله لم

جعل الشفاء فيما حرم عليكم) اخرجه البيهقي وابن حبان:

النبي ﷺ نهی عن الدواء الخبيث) وغیره احادیثو نه منع

تداوی بالحرام معلومیري۔

و اصولی قانون دادے چه کله مبیح او محرم سره

تعارض شی نو ترجیح به محرم له وی۔

اجتمع المبیح والمحرم فالترجیح للمحرم۔

او کوره: اعلاء السنن (۲۹۸/۱)، القواعد الفقیه ص (۵۵)

بها والنظائر ص (۹۳)۔

دریم الزامی جواب:

مجازين حضرات ځانته دامام ابو حنیفه مقلدین وائی،

امام ابو حنیفه په نیز داوښ متيازے که ددوائی دپاره

وی اوکه دغیر دوائی دپاره وی جائز نه دی، نو تاسه ئه څنگه جائز گنړئ!

(اوگوره: البحر الرائق (۲۹۵/۸) عالمگیریه، فتح القدیر (۸۹/۱)).

شامیه (۱۶۵۴/۱) کنبه دی:

ولا يشرب بوله اصلاً لا للتداوی ولا لغيره عند ابی حنیفه

نوچه د امام ابو حنیفه په نیز ددې څښل جائز نشو نو ستاسه به پدې باندې نور قیاسات څنگه صحیح شی!

چه دا خبره کوی چه: دمتیازو څښل جائز دی ددوائی دپاره نو دا محرمت هم قیاساً جائز دی ددوائی دپاره!

دویم رد:

صاحبانو! په دې حدیث دعرنیینو باندې چه کله علماء

گرام دلیل نیسی په طهارت دبول دمایوکل لحمه باندې نو تاسه ددې نه شپارس جوابونه کوی.

۱ - رسول الله ﷺ ته ددې وحی شوه وه.

لکه داخبره عینی شرح بخاری کنبه کړیده (۱۵۴/۲)، درس تجیه خبره!

ترمذی (۲۹۱/۱) بحر الرائق (۱۱۵/۱).

۲ - دا حدیث خو تاسه منسوخ گنړئ چه حقیقت کنبه

منسوخ نه دې.

(اوگوره بحر الرائق (۱۱۴/۱) فتح القدیر (۸۸/۱) کفایه علی هامش فتح القدیر (۸۹/۱) تنظیم الاشتات (۱۴۸/۱).

۳ - دا خاص دې تر هغوی پورې -

فتح القدیر (۸۸/۱) تنظیم الاشتات (۲۴۷/۱).

نو اوس دلته څنگه دخپل مطلب دپاره دخاص نه عام جوړوی! دمنسوخ نه غیر منسوخ جوړوی چه احکام ورنه راوباسی.

په یو ځای کنبه وایی چه دا خاص دې اوپه دې ځای کنبه مو عام جوړ کړو.

په هغه ځای کنبه چه کله طهارت دمایوکل لحمه خبره راغله نو تاسو وای: دا حدیث منسوخ دې، لکه مخکینې د کتابونو حواله تیرې شوه، او چه کله دتداوی بالمحرمت خبره راشی نو بیا دا منسوخ نه وی، بلکه مقلد نه مجتهد جوړ شی !! او ددې نه حکم دتداوی بالمحرمت راوباسی!

تجیه خبره!

درس گوراجانفېر باشد

ښه شان په دې ځای کنبه دامام ابو حنیفه خبره له بڼه اعتبار نه ورکوی.

تجیه خبره ده، یو ځای کنبه هغه خاص وو، اوس عام

شو، يوځائے منسوخ وو، او دلته غير منسوخ شو، يوځائے مقلد وو او دلته مجتهد شو!! اوددے نه احکام دجواز د تداوی بالمحرمت راوباسی۔

يوځائے کنبے دامام ابو حنیفہ خبره دکانری کرنبه گنری، اوچرته چه دپیسو خبره راغله، چه نن صبا په افیونو کنبے پیسے ډیرے دی نوبیا نه تقلید شته نه امام!

(تعس عبد الدینار وعبد الدرهم) !!

دورگی چھوڑ کرایک رنگ هو جاؤ

سراسر موم هو یا سنگ هو جاؤ

دده نه د تقلید سپیره توب معلومیری۔

اوکه څوک وائی چه **تقلید** تاوان نه کوی اود تقلید په وجه یو کس د آیت او د حدیث غلط تاویل کونکے او

تحریف کونکے نه جوړپیری : نو هغه دده د الشیخ فقیه العصر ابو محمد امین الله البشاوری حفظه الله تحقیقی او علمی کتاب (**د تقلید حقیقت**) مطالعه کړی، چه د

مذکورہ دعویٰ دلیل ورته وربنکاره شی !!

د افیونو او نورو نشه راوستونکو

خيزونو په روپو کنبے د زکوٰة حکم

ډیر خلق مونږ نه داتپوس کوی چه دافیونو په پیسو کنبے زکات شته، اوکه نه!

نو اول خو دا خبره زده کول پکار دی چه افیون په خضرواتو کنبے داخل دی، اود خضرواتو په باره کنبے د الله درسول ﷺ فرمان دده چه په دده کنبے زکات نشته!

زکات صرف په پنځو خيزونو کنبے واجب دده چه د زمکے نه راتو کیری :

(۱) غنم (۲) جوار (۳) اُورشے (۴) کجورے (۵) اوڅکے۔

دده نه علاوه دراجح قول مطابق په نورو خيزونو کنبے زکات نشته، بلکه دهغه په پیسو کنبے زکات دده چه کله په هغه روپو بانده کال تیر شی، نو زکات به په کنبے لار کوی، اودا خبره په حدیث کنبے راغله۔

دویمه خبره داچه : په روپو افیونو وغیره کنبے چه کله ورباندې کال تیر شی زکات شته که نه؟

مثلاً يوسړی افیون خرڅ کړو او يو لک روپۍ ورنه اوشوې او په دغه روپو باندې کال تیر شو، نو اوس به ددې روپو زکات ورکوی، او که نه؟

نو ددې دوه صورتې دي:

۱ - که ددې نه مخکې دده ته دامعلومات نه وو چه افیون کرل اودهغه خرڅول گناه ده، اويا داچه په يو عالم باندې دده اعتماد وو او هغه ورته فتوی ورکړې وه چه افیون کرل جائز دی، نو ده چه کوم مال جمع کړيدې دا مال دده دې اوزکات به هم ورکوی، لیکن دې نه پس به توبه اویاسی چه دا کار به زه نور نه کووم۔

۲ - دویم صورت دادې چه يو سړی ته دامعلومه وی چه افیون کرل گناه ده اود يو عالم دطرفه دقرآن اوحديث په رنرا کښې ئې ددې دحرمت فتوی لیدلې اويا اوریدلې وی اويا هم افیون اويا نور نشه آور خيزونه خرڅوی اودهغه کرکيله کوی، صرف ديو ملا په اوتو بوتو ځان خطا کوی، نو ددې سړی مال حرام دې په حرام مال کښې زکات نشته۔

رسول الله ﷺ فرمائیلى دى:

ان الله طيب، لا يقبل الا طيب، وان الله امر المؤمنين بما امر به المرسلين الحديث.

الله تعالى پاک ذات دې، نه قبلوی مگر پاک خيز (صدقه) او الله تعالى مومنانو ته دهغه خيز حکم کړې کوم ئې پیغمبرانو ته کړيدې، چه اے زما رسولانو! پاکيزه خيزونه خورئ او نيك عملونه کوی، (داحکم ئې لکه څنگه چه رسولانو ته کړيدې دغه شان ئې مومنانو ته هم کړيدې)۔

(رواه مسلم).

نو ددې حديث نه معلومه شوه چه زکات په حرام مال کښې نشته ځکه هغه الله رب العزت دسره قبلوی نه، نو لارکولو کښې فائده څه شوه!!

دغه شان ترمذی شريف کښې حديث دې چه:

(الله رب العزت د حرام نه صدقه نه قبلوی)

نو هرکله چه په دې زکات نشته، نو اوس به په دې مال باندې څه کوی؟

نو مخکې تیر شو چه که ده ته پته نه وه چه دا کوم کسب زه کوم دا حرام دې، نو دامال دده دې لیکن روسته به باکار نه کوی۔

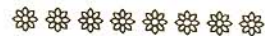
او که چرې ده ته پته وه چه مثلاً افیون کرل حرام دی یائې دتلمائو فتوی ئې لیدلې اوکتلې وی اويا هم دکار کوی،

نوددې مال نه چه کومې پيسې ده واخستلې هغه به ټولې
صدقه کوي د فراغ الذمه په نيت باندې يعنه په دې نيت
باندې به ئې صدقه کړي چه الله رب العزت دده غاړه
خلاصه کړي، د ثواب نيت به ددې حرام مال په صدقه
کولو کښې نه کوي۔

(اوگوره: مفيد العلوم ومبيد الهموم ص (۲۲۹) الباب الثالث في
احكام المال الحرام لزكريا بن محمد القزويني۔ زاد المعاد
(۷۷۸/۵) للامام ابن القيم، مجموعة الفتاوى لابن تيمية
(۴۱۲/۲۹)، الفتاوى الاسلامية (۴۰۲/۲) رد المحتار (۱۳۰/۴)،
۲۱۹)، والتفصيل في فتاوى الدين الخالص، للشيخ ابي محمد امين
الله البشاورى حفظه الله)۔

اود يو کس چه ټول مال حرام وي په دې کښې زکات
نشته۔

(اوگوره: فقه الزکات ص ۱۳۳/۱ للدكتور يوسف القرضاوى
فتاوى ديوبند (۴۹/۶) احسن الفتاوى (۲۹۳/۴) مجموعة الفتاوى
لعبد الحى اللکهنوى (۶۵۳/۱) فتاوى حقانيه)۔

آيا په حرام مال حج کيږي؟

داتپوس هم مونږ نه ډير کيږي، نو زما ورونو!
خوک چه د حج غم کوي اوبيا ددې تپوس کوي، هغه له
پکاردې چه داتپوس اوکړي چه ماله د احرام مال
استعمالول جائز دي که نه!

په هغه دا واجب دي چه دا حرام مال دخانه لرمې کړي لکه
مخکښې تير شو۔

اودا کس چه حج کوي د الله دويرې دوجه نه ئې کوي، او
حج کول دالله حکم گنږي، نو دا کس دې داهم د الله حکم
اوگنږي چه دا حرام مال استعمالول ماله جائز نه دي! زما
حج کول په دې باندې نه قبليري، زما مال چه حرام وي،
دعاگانې اونور عبادتونه به مې نه قبليري۔

لکه حديث شريف کښې راځي:

يو سرې به وي، اوږد سفر به اوکړي، بېر سر، سپيره حالت
کښې به وي، لاسونه به ئې پورته کړي وي آسمان طرفته،
يارب! يارب! به کوي (دعاگانې به غواړي) حال دادې چه
دده خوراک به حرام وي، خبناک به ئې حرام وي، جامه به ئې

حرامه وی، نو څنگه به دده دعا قبوله شی!

دغه معنی باندې (چه په حرام مال باندې حج نه کیږي) ډیر احادیث راغلي دي۔

(اوگوره: فقه السنه: (۳۵۱/۱) جامع العلوم والحکم۔

لیکن: کله چه یو سرې په حرام مال باندې حج اوکړی آیا دده حج اوشو اوکه نه؟ آیا دده ذمه فارغه شوه، که نه؟ په دې کسبه د علماء اختلاف دے:

۱- اکثر علماء وائی چه یو سرې په حرام مال باندې حج اوکړی، نو فرض ئے ادا شو لیکن کوم ثواب چه الله رب العزت حاجی ته په حج کوئو باندې ورکوی هغه ثواب دده دپاره نشته، کوم ثواب چه دحج مبرور دے هغه به دده نه کیږي۔

ځکه دحج مبرور یو شرط علماء دابیانوی چه په دې حج حلال مال خرچ کړے شومے وی، لکه مرعاه شرح مشکات (۳۰۵/۸) کسبه علامه مبارکفوری نقل کړیدی۔

اوددے مثال دادے چه رسول الله ﷺ فرمائیلی دی:

کومے زنانه نه چه خاوند ناراضه وی، دهغه مونخ نه قبلیری، کوم غلام چه دخپل آقا نه اوتبستی، دهغه مونخ نه قبلیری، کوم مونخ چه بغیر دخشوع نه اوکړے شوی

هغه نه قبلیری۔

دغه شان نور ډیر روایات ددے متعلق راغلي دي۔

نوددے ټولو مطلب دادے چه الله تعالی په دې مونخ باندې دوی له ثواب نه ورکوی، اگرکه دے کسانو په دې صفت باندې مونخ اوکړو نودوی ته به په اعادے (مونخ راگرزولو) باندې حکم نه کیږي۔

او مونږ چه حج کوو، نو دثواب دپاره ئے کوو چه الله رب العزت زمونږ گناهونه معاف کړي، اوزمونږ ثواب اوشی، صرف دفراغ الذمه نیت خونه وی۔

دے وجه نه دامام مالک نه چا سوال اوکړو چه که یو سرې دغلا په روپو باندې واده اوکړي، نو آیا داد زنا سره مشابهت لری؟

نوهغوی ورته اوفرمائیل:

ای والذی لا اله الا هو

یعنی: آو! قسم په هغه ذات چه دهغه نه سیوا بل څوک حقدار دبندگی نشته (داد زنا سره مشابهت لری)۔

(اوگوره: مرعات شرح مشکاة (۳۰۵/۸) للعلامه ابو الحسن

عبید الله المبارکفوری "تفصیلاً، فتاوی اللجنة (۴۳/۱۱)،

مجموعه الفتاوی لشیخ الاسلام ابن تیمیه (۸۹/۲۱)

(۳۰۳/۲۶) رد المحتار (۱۴۰/۲) كفايه المفتى (۳۲۹/۴)۔

او ددے مثال علماؤ دا هم ورکړم څه :

يو کس په حرامو اوبو باندې اودس اوکړي نو اودس خو اوشو، ليکن گنهگار دے، الله رب العزت په دے اودس باندې ده له ثواب نه ورکوي۔

يا يو سرې دغصب په زمکه مونځ کوي، نو فرض خو ادا شو ليکن دثواب طمع دے نه کوي۔

۲ - دويم قول دعلماؤ دادے څه :

په حرام مال باندې حج نه کيږي، اودا قول دامام احمد نه نقل دے لکه مرعات (۳۰۷/۸) کښې علامه مبارکفوري نقل کړيدے۔

دغه شان فتاوی نذيريه (۱۲۳/۲) کښې علامه سيد نذير حسين دهلوی فرمائي :

حرام مال سے حج کرنا درست نہیں

(حرام مال سره حج کول صحيح نه دي)۔

دغه شان نورو علماؤ هم وئيلي دي۔

(اوگوره : جديد فقهي مسائل، فقه السنه وغيرهما)۔

تطبيق اور اراجح قول په دے کښې دادے څه

چاسره حرام مال وی نو په ده حج فرض نه دے، اوکه چا ورباندې اوکړو نو دحج څه کوم اجر او ثواب دے، الله رب العزت هغه ده ته نه ورکوي، البته د فرضيت ذمه دده ساقطه شوه، دعهده فرضيت نه اووتلو۔

نو په حرام مال باندې حج کول نه دي پکار، ځکه حج خو ددې دپاره کيږي څه انسان الله ته ځان نزدې کړي، د الله رضا حاصله کړي، د انسان گناهونه ورباندې ورژيږي، صرف ددې دپاره خونه وی څه تاته خلق حاجي صاحب روائي۔

اوکه چا ورباندې اوکړو نو دنيا کښې خو به ورته حاجي صاحب او وئيل شي، ليکن آخرت کښې دے د حج د ثواب اميد نه کوي۔

ان الله طيب، لا يقبل الا طيبا.

الله تعالی پاک ذات دے، صرف پاکيزه خيزونه قبلوي !!

په آخر کين:

بعضه خلق داخبره کوی چه افیون مونږ ځکه کرو، سگریټ، نسوار ځکه استعمالوو چه فلانے عالم، فلانے مولوی صاحب په خپله داکار کوی، یا هغه ورته جائز وائی، اوپه دے خبره ځان خطا کوی۔

محترمو!

دالله جل جلاله نه ویره پکار ده، په دے خبره ځان پوهه کول پکار دی چه دعالم په خبره یا عمل باندے یو شه نه حلالیږی، که هغه هرڅومره غټ عالم ولے نه وی!
اوکه دیته اوکتل شی، نو بیاخو ډیر داسے خیزونه شته دے چه قرآن او حدیث کنبے حرام دی او بعضه علماء ورته جائز وائی، تورته سپین، اوسپین ته تور وائی مثلاً:

۱- چا ډمتوب ته دقوالی نوم ورکړو، اوساز باجے، ربابونه اوری اودیته جائز لا څه کومے دثواب کاروائی، والعیاذ بالله!
اود رسول الله ﷺ ددے قول مصداق اوگرځیدل چه زما امت کنبے به داسے خلق راشی چه دتینگ ټکور سامان به جائز گنږی۔

۲- چاشرك ته دكرامت، كشف اود اولیاء دعتز نومونه

ورکړو، کاربه دشرک کوی نوم به ورباندے داولیاء دتعظیم گدی۔

دعومے دغیبو کوی، نوم ئے دکشف، کرامت ورکړو۔

۳- چا د حربی کافرانو قتل حرام اود هغوی سره جنگ بغاوت او گنږلو، او حربی کافرت ه ئے دمستامن نوم ورکړو!

۴- چا جمهوریت ته جائز اووئیلو، اوجمهوریت ته عدل، حریت او آزادی وائی!

حال داچه دجمهوریت معنے داده چه حاکمیت به د اکثریت او عوامو وی، که ډمان ډیر وو، نو دهغوی رائے به اخستلے شی، که مقابل کنبے ئے ابن تیمیة او امام ابو حنیفہ ولے نه وی!

۵- چاربا الفضل ته جائز اووئیلو۔

۶- چا درسول الله ﷺ خالص تابعداری ته چه درسول الله ﷺ دقول او فعل په مقابل کنبے دهر ملا، عالم خبره وروسته کول اود رسول الله ﷺ قول اوفعل مخکنبے کولو ته دلا مذهبیت، لا دینیت نوم ورکړو!

دارنگه چا افیون کرل، ددے اخستل خرڅول جائز کرل، دارنگه چا سگریټو نسوارو ته جائز اووئیل، اودلیل کنبے ئے دابھانه اونیوله چه کتابونو کنبے دی چه داچنر دی،

دارنگ بعضو اووئيل چه افیون په دوائی کښې استعمالیږي نو ځکه جائز دی، ددې بهانې جواب مونږ تفصیلاً مخکښې ذکر کړیدم۔

دلته دا خبره قابل غور ده چه :

د فقهې کتابونه خو څه (صحيحين) نه دی چه دې کښې به ضعیفې او خطا خبرې نه وی !

فقه کښې په زرھاؤ مسئلې شته چه په دلیلې دی۔

په سلگونو داسې مسئلې شته چه غلطې او خطا دي۔

چه یوه دهغه نه داده چه بعضې فتاوی کښې دافيونو کرکيلې ته جائز وئیلی دی، او دلیل ئې دانیولې چه داپه دوايانو کښې استعمالیږي۔

لیکن ددې جوابونه الحمد لله مونږ مخکښې ذکر کړیدی، ددوی نه گیلې نشته چه په افیونو چه حرام دی اودوائی په دې باندې جائز گنږي، د فقهې کتابونه ددې نه ډیر سخت حرام خیز باندې هم شفا (تداوی) کول جائز گنږي، او هغه د قرآن کریم دانتھائی سپکاوی خبره ده هغه دا چه فقه کښې دی چه :

په متیازو اووینه باندې قرآن کریم لیکل د شفاء دپاره جائز دی (العیاذ بالله، واستغفر الله) !

که څوک اوائی چه فقه کښې دا خبره نشته اوداپه فقهې باندې تاسې دروغ جوړوئ او که وی نو دهغه کتاب نوم اوحواله راکړئ، ځکه دقرآن کریم باره کښې دومره لوتې جرئت کول، اوانتھائی په ادبی اوسپکاوی کول چه قرآن کریم دشفا حاصلولو دپاره په متیازو یا وینه باندې لیکل، نو دا خبره خو یو عام مسلمان هم نشی کول، فقهاء خو لاپه ځائې پریده !

نو محترمو !

مونږ دروغ نه وایو، حواله اودکتاب نوم څه چه په کتابونو به حواله درکړو، دالله په فضل سره :

فتاوی قاضی خان باب الحظر والاباحه (۳۶۵/۴) کښې دی : والذی رعف فلا یرقا دمہ فاراد ان یکتب بدمه علی جبهته شیئا من القرآن قال ابو بکر الاسکاف : یجوز قیل لو کتب بالبول قال : لو کان فیہ شفاء لابس به.

(که دیو سپری پوزمې نه وینه روانه وی اووینه راواخلي وپه تندې باندې پرې دقرآن کریم څه حصه اولیکي نو جائز دی)۔

بیا ابو بکر الاسکاف ته اووئیل شو چه که په متیازو باندې اولیکل شی (والعیاذ بالله) نو هغه ووئیل : چه که

هغه کنبه شفا وی نو خیر دے جائز دی۔

اودا خبره فتاوی سراجیه ص: (۷۵) کنبه هم ده۔

دغه شان بحر الرائق ص (۱۱۶) کنبه هم ده۔

حموی شرح الاشباه والنظائر باب القاعده الخامسة: الضرر لا یزال

ص (۱۰۸)۔ رد المحتار شرح الدر المختار المعروف بالشامیه باب

التداوی بالمحرم (۱/۱۴۰)۔

نودے تولو کتابونو دفته حنفی کنبه دغه خبره ذکر

شویده چه که دیو سړی شفا (علاج) په دے کنبه وی چه:

قرآن کریم په وینه یا متیازو باندے اولیکی نو دا کار کولے

شی۔

مسلمانانو ورونو!

انصاف پکار دے لږ حلالو او حرامو ته کتل پکار دی، دالله

اود هغه درسول دخبرو اودا سلام دشعائرو انتهای تعظیم او

ادب پکار دے، دالله اود هغه درسول ﷺ خبره منل پکار دی

اگر که په ظاهره دهغه په منلو کنبه زمونږ تاوان ښکاری

خو په حقیقت کنبه هغه تاوان نه وی۔

دغه شان الله اود هغه رسول ﷺ چه کله مونږ دیو کار

نه منع کړی، دهغه نه ځان ساتل پکار دی، اگر که دهغه په

کولو کنبه په ظاهره مونږ ته ډیرے فائدے ښکاری، لکه

سود شو، زنا شو، غلا شو، نشے تماشے شو۔

او که داسے اونکړو، نو زمونږ دایمان دعوی به بیا یه ځائے

وی، بلکه دایمان پاتے کیدل به گران شی، اودا زما خبره نه

ده بلکه درب العالمین خبره ده چه هیخ شک اوشبهه

پکنبه نشته۔

الله رب العالمین فرمائیلی دی:

﴿وما كان لمؤمن ولا مؤمنة اذا قضى الله ورسوله امرا ان يكون

لهم الخيرة من انفسهم﴾

یعنے: مومن سړی او مومنه زنانه له دا جائز نه دی چه

کله دیو خیز فیصله او فرمائی چه دوی له دے خپل ځانی

اختیاروی۔

بعضے جا هلان دابهانه نیسی او په دے خپل ځان غلطوی

چه مونږ داځکه کرو چه امریکه اونور کافران ورباندے

ننکیري، کافران ورباندے مړه کیري۔

نوزما ورونو!

دا خبره بیخی غلطه ده، الله اود هغه رسول ﷺ مونږ ته

دکفارو وژلو دا طریقہ نه ده ښودلے چه کفارو له نشته

رکوی، اونه په دے باندے فتح اونصرت دمسلمان راځی،

بلکه مونږ ته ئے دکفارو سره دجهاد کولو حکم شوی دے،

چه په دمه سر او سينه باندې يو خو گزاره او خوري په خپله به كفار ماته او خوري۔

دريم داچه : په دمه باندې چه كافران مړه كيږي نو دده نه مخكېنې وري باندې ډير مسلمانان مړه كيږي ، د سعودي ، پاكستان او نورو ډيرو اسلامي ممالكو عوام مسلمانان په دمه باندې مړه كيږي ، په قيامت كې به بيا خوك دده جواب وركوي ؟

الله رب العزت دمه زمونږ ملك دده هر قسمه حرام خيزونو نه پاك صاف كړي ، الله دمه زمونږ دده ملك او دنورو اسلامي ملكونو حاكمان صحيح مسلمانان جوړ كړي چه د قرآن او حديث خدمتگار او خورونكي وي ، او الله رب العزت دمه دده ناكاره حاكمانونه مونږ ټولو مسلمانانو له نجات راكړي ، او الله رب العزت دمه زمونږ اود ټولو مسلمانانو اصلاح او كړي۔

وصلى الله على خير خلقه محمد وآله وصحبه اجمعين .
وسبحانك اللهم وبحمدك اشهد ان لا اله الا انت استغفرك
واتوب اليك

ربيع الثانى (۱۲ / ۱۴۲۴ هـ) .

